

Juraj Červenák

HRADBA ZÁPADU

DOBRODRUŽSTVÍ
KAPITÁNA BATHORYHO

kniha pátá

BROKILON

Juraj Červenák

HRADBA ZÁPADU

Copyright © 2018 by Juraj Červenák

Translation © 2018 by Robert Pilch

Cover, Illustrations & Map © 2018 by Michal Ivan

For Czech Edition © 2018 by Robert Pilch – Brokilon

ISBN 978-80-7456-442-0

ISBN PDF: 978-80-7456-443-7

ISBN ePub: 978-80-7456-444-4

ISBN Mobi: 978-80-7456-445-1

Juraj Červenák
**HRADBA
ZÁPADU**

Dobrodružství kapitána Báthoryho, kniha pátá

Nakladatelství BROKILON
PRAHA
2018

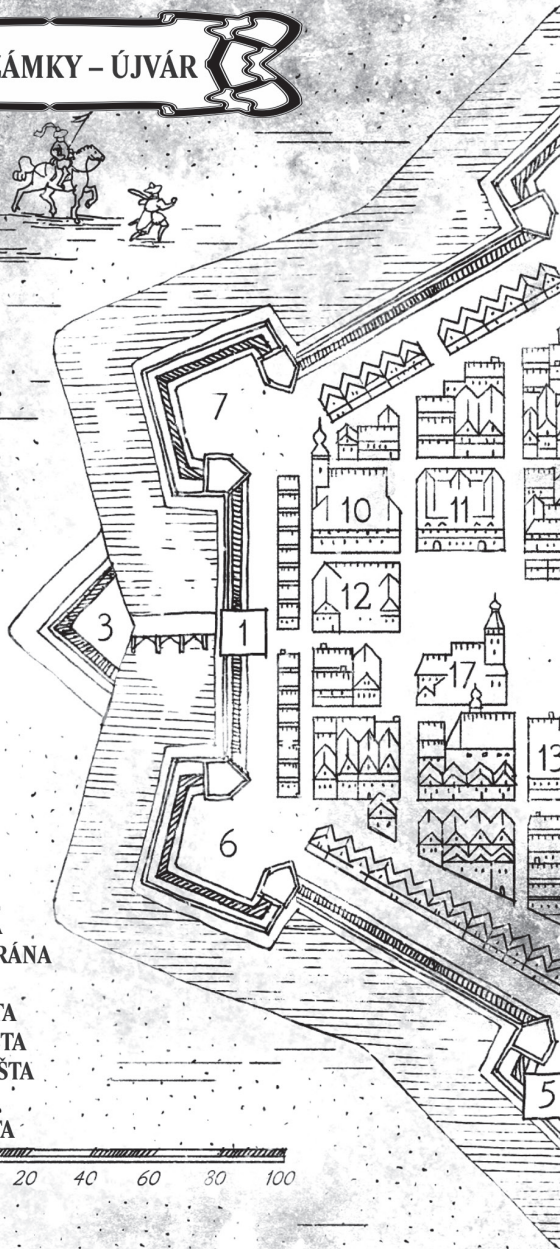
DOBRODRUŽSTVÍ KAPITÁNA BÁTHORYHO

Na těchto stránkách vydáno jest svědectví o příhodách
neuvěřitelných, útrapách nesmírných i skutcích udatných,
jež podstoupil a vykonal slovutný rytíř a oficír
armády Jeho Veličenstva císaře Leopolda I.,
kapitán Kornelius Báthory.

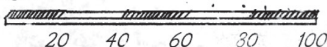
Předkládáme ctěnému čtenáři dobrodružství
v krajích cizích i tuzemských, souboje s nepřáteli
pozemskými i pekelnými, hojnost střetnutí tajemných,
zrad mrzkých a ukrutností pohanských.
Stranou však nezůstanou ani vzplanutí milostná
či družnost mužná, která v nebezpečnostvích
nejednomu křesťanovi život zachrání.

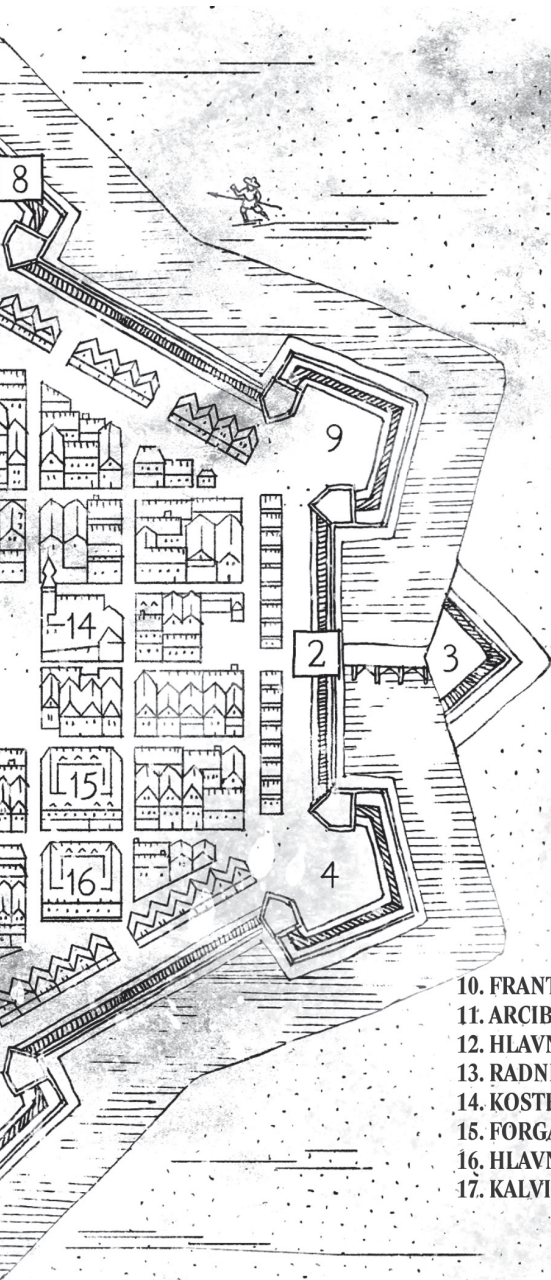
Toto je svazek pátý, v němž náš hrdina
po boku mnoha chrabrých válečníků
na hradbách slavné pevnosti stojí a zlobě turecké čelí.
Srdce se mu chvěje obavou nikoli o život vlastní,
avšak o osud syna jediného, druha kozáckého
a dámy milované, neboť ti kdesi
ve válkou sužovaném kraji ztraceni zůstali.
Do hradeb újvářských buší silou zuřivou
děla pohanská, avšak nepřítel ještě zákeřnější
plíží se zákoutími tvrze – mocnosti pekelné,
po možnosti škodit, vraždit a celé obléhání zvrátit prahnoucí.
Čti a žasni, ctěný čtenáři, jak na proslulé Hradbě západu
o svět křesťanský boj proběhl
a nejeden život bohabojný
pod čepelí osmanskou vyhasl.

NOVÉ ZÁMKY – ÚJVÁR

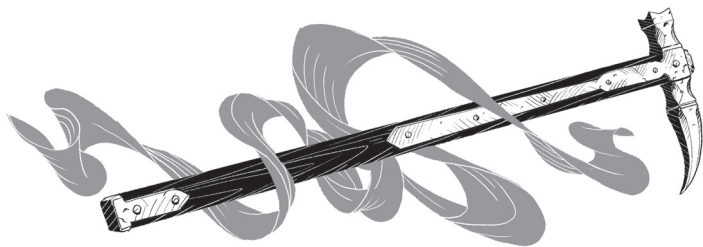

1. VÍDEŇSKÁ BRÁNA
2. OSTŘIHOMSKÁ BRÁNA
3. RAVELINY
4. FORGÁČOVA BAŠTA
5. ŽEROTÍNOVA BAŠTA
6. FRIDRICHOVA BAŠTA
7. CÍSAŘSKÁ BAŠTA
8. ERNESTOVA BAŠTA
9. ČESKÁ BAŠTA

- 10. FRANTIŠKÁNSKÝ KLÁŠTER
- 11. ARCIBISKUPSKÝ PALÁC
- 12. HLAVNÍ VELITELSTVÍ
- 13. RADNICE
- 14. KOSTEL SV. VOJTĚCHA
- 15. FORGÁČŮV PALÁC
- 16. HLAVNÍ ZBROJNICE
- 17. KALVINISTICKÝ KOSTEL

HLAVA PRVNÍ,

*v níž se věští z oceli a zazní proroctví o velikém ohni.
Stěpan Voronin zachytí stopu svého druha ve zbrani.*

Pár jich zabili, hlavně hlupáky, kteří se postavili na odpor. Ostatní rozprášili po lese nebo nahnali do nedaleké řeky. Řehtali se jako pomatení, když proud podrazil mladé ženě nohy a vytrhl jí z náruče dítě, snad půlroční, a ostatní uprchlíci se za ním vrhali a snažili se ho chytit, přičemž sami padali do vody, cákali na všechny strany, topili se a žadonili o slitování.

Marně. Dítě zmizelo pod hladinou a už se neobjevilo. Jezdci na břehu usoudili, že zábava skončila, obrátili koně a vrátili se do zdupaného tábora, mezi stržené stany, narychlo opuštěné vozy, rozházené hadry a zkrvavená těla. Pár ubožáků se ještě hýbalo. Robustní surovec jménem Černek seskočil z koně a z poutka u sedla vytáhl fokoš na dlouhém topůrku. Tábor dobyli bez jediného výstřelu, tak proč teď plýtvat kulkami a střelným prachem? S ohavným úšklebkem na rtech se dal do práce.

Balčar, mladý kolohnát s nakrátko ostříhanými vlasy, si hlasitě odchrchlal.

„Cikáni. Ať mi nějaká učená hlava vysvětlí, k čemu Bůh stvořil tuhle sebranku. Po tváři země nechodí jiné plémě, které by bylo tak špinavé, líné a zbabělé.“

„A co Židi?“ namítl zjizvený Rareš a sklonil se, aby otřel čepel

Juraj Červenák

šavle do ovčí houně, z níž trčely jen ruce a nohy – hlava se kamsi zakutálela.

„No jo, Židi,“ připustil Balčar. „Další chátra, co akorát roznáší nemoci a krade křesťanské děti. Ale ti aspoň nežijí tak divoce. Dokážou stavět opravdové domy. Dokonce chrámy! Jeden jsem viděl v Šoproni. Měli pro to bezbožné doupe jméno, ale už si na něho nevzpomenu...“

„Synagoga.“

Otočili se za hlasem. Balčar namířil ukazováček na jezdkyňu, která zastavila koně uprostřed tábora.

„To je to slovo.“

Ileana Rónayová, kdysi manželka sedmihradského barona, dnes velitelka obávané žoldnéřské kumpanie, na sobě měla mužský oděv a výzbroj bohatší než leckterý z jejích poskoků. Zpod klobouku se širokou krempou jí na ramena padaly plavé kadeře. V šedých očích měla cosi nelidského, jakoby z dávných barbarských časů, ale to nebyl jediný důvod, proč se před ní tráslí i turečtí spojenci a nazývali ji *Kanli-kurt* – Krvavá vlčice.

Sesedla z koně, upravila si kožený opasek, který jí společně se zelenou šerpou ovíjel štíhlý pas, a přešla k ohništi. Na trojnožce se houpal měděný kotel s očouzeným dnem; nějakým zázrakem se ho v té mele podařilo nepřevrhnout. Kouřilo se z něj a uvnitř cosi bublalo.

„Dorazili jsme právě na hostinu,“ vzala baronka dřevěnou vařečku a nabrala trochu hnědavé tekutiny s tajemnými kousky.

„Vezmeš to do úst, paní?“ zašklebil se Balčar.

„Ty nemáš hlad?“ odvětila a pofoukala obsah vařečky. Když takhle sešpulila rty, nejeden z nich si vzpomněl, že kdysi patřila k vyhlášeným sedmihradským krasavicím. Kde jsou ty časy?

„To tedy mám, paní, jako sirotek pod mostem,“ přiznal Balčar, „ale... u sta hromů, je to cikánský guláš! Čert ví, co do něj nakrájeli.“

„Prý žerou psy,“ řekl Rareš.

Ileana po něm loupala očima. „No a co? Chceš mi tvrdit, že jsi nikdy nejedl psa?“

„No...“ přešlápl znalec cikánských zvyků z nohy na nohu. „Možná že jo. Těžký je úděl potulného hajduka. Když jednoho na cestách postihne nouze...“

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Nouzi už jsme věru zažili,“ zavzpomínal Balčar. „A ne jednou. Jedli jsme leccos, pamatujete? Veverky, hady, žáby, slimáky...“

„Fuj, nepřipomínej mi to,“ odkašlal si Rareš. „Nejhorší byla ta polívka ze želv, které jsme nachytali v močálu u Košic.“

„Náhodou, ta mi docela chutnala. Slyšel jsem, že někde považují želví vývar za panské jídlo.“

„Je to pravda,“ potvrdila baronka. „Kdo nad ní ohrnuje nos, nezaslouží si ani vařeného psa.“

Chlapi se postupně scházeli k ohništi a sledovali velitelku. V napjatém tichu nejdřív usrkla tekutinu a pak se zuby zmocnila hnědé hrudky. Se soustředěným výrazem ji sežvýkala, spolkla a pokrčila rameny.

„Obyčejné skopové. Staré, ale dali mu čas. Česnek, cibule, kroupy. Psy ani krysy necítím.“

Znovu nabrala, pofoukala a usrkla. Nepospíchala. Zatímco jedla, nikdo z chlapů se ke kotli ani nepřiblížil. Takový byl zákon vlčí smečky – nejdříve se nasytí vůdce.

Po pěti vrchovatých vařečkách si Ileana otřela ústa rukávem kabátce a podala dřevěný nástroj Balčarovi. Chlapi se dychtivě nahnuli ke kotli – mnozí už měli přichystány otlučené plechové hrnky a lžice ohlazené tak, že se jejich ostrými okraji daly přeříznout krční tepny. Baronka ustoupila a rozhlédla se.

Na konci oblouku opsaného pozorným pohledem se zarazila a přimhouřila oči.

Ve stínu stromů na okraji tábora stál vůz. Už na první pohled byl jiný než ostatní – o něco delší, s bočnicemi přecházejícími do dřevěných stěn, nahoře nízká lomená stříška. Připomínal spíše kočár.

„Támhle,“ řekla Ileana.

Přestože nezvýšila hlas, chlapi se k ní otočili a srkání a mlaskání ustalo.

„Někdo tam je,“ dodala a vytáhla od opasku pistoli. „V tom bočním okýnku se něco pohnulo.“

„Je třeba vyhnat ptáčka z houští,“ řekl Balčar a hodil vařečku do poloprázdného kotle.

„Radši opatrně,“ ozval se Rareš znovu varovným tónem. „Nevíдите ty čmáranice? Korálky, amulety? Dejte na mě, je to cikánské čarodějnictví. Ve voze bydlí čarodějnice nebo vědmák. Ať nás dobrý křesťanský Bůh chrání před pohanskými kouzly!“

Juraj Červenák

Několik chlapů se pokřižovalo, Ileana jen zkřivila rty. Natáhla kohoutek pistole, z prachovnice nasypala malou dávku na pánevku a vykročila k vozu.

„Počkej, paní,“ sykl Balčar a vytáhl z pobitého závěsníku u boku šavli. „Rareš má pravdu – nevíme, co se tam ukrývá. Nasypeme do vozu pár kulek, pak ho prohledáme.“

„Jen to ne!“ oponoval Rareš. „Jestli je tam zlý duch, střelba ho jen rozzuří. Ani cikánskou čarodějnici není dobré zabíjet. Padla by na nás kletba, do roka a do dne bychom pochcípali a ani pak bychom neměli klid, z každého z nás by se stal mulo!“

„Co je mulo?“ zeptal se Černek. Květovaným šátkem strženým z poslední mrtvolky si utíral krev z hrotu fokoše.

„Odporný cikánský démon. Nemrtvý. Po nocích vstává z hrobu a obchází lidská obydlí. Když najde otevřené okno, vlezle dovnitř a zaútočí na spáče. Živí se krví, hlavně panenskou.“

„Vážně? Místo hnutí v hrobě noční potulky a vysávání panen?“ zamyslel se Černek. „Dovol, paní, půjdu první. Oddělám to, co je uvnitř, kletba nekletba.“

Někteří se nervózně zachechtali. Ileana jen zavrtěla hlavou a přešla k zadní části vozu. Úzký vchod neměl dvířka, zakrýval ho malovaný závěs. Namířila na něj pistoli.

„Ty tam! Konec schovávání, viděla jsem tě. Nic na nás nezkoušej, jinak vůz zapálíme, a cokoli z něj vyskočí, pořádně osolíme olovem. Slyšíš?“

„Slyším,“ odpověděl ženský hlas, mladistvý, ale s hlubokým nosovým přízvukem. „Nic zkoušet nebudu. Naše osudy jsou dané. Dnes tady nezemřeme. Ani já, ani ty. Ostatní... to se uvidí.“

Žoldnéři šátrali po křížcích a ochranných talismanech. Rareš svíral v dlani malý kožený váček. Nosil v něm kost svatého Imricha ukradenou z relikviáře pobořeného kostela ve Stoličném Bělehradě.

Ileana hlavní pistole odhrnula plachtu.

Světlo z bočního okénka zápasilo s přítímím ve voze. Za stolem s černým ubrusem někdo seděl – havraní vlasy, třpytivé oči. Neznámá ukázala baronce prázdné dlaně.

„Nemám zbraň. Žádné triky.“

Ileana zvedla nohu na kovové stupátko pod dvířky a rázně

Kapitán Báthory: Hradba západu

vkroužkla do vozu. Nízký strop ji přinutil sklonit se, což ji podráždilo – jako by se cikánce za stolečkem klaněla. Rychlým pohledem pročesala prostor. Truhla, asi tři soudky, nějaké haraburdí, na šňůrách rozvěšené svazky sušených bylinek. Nikdo kromě tajemné ženy se tam neskrýval.

„Co jsi zač?“ namířila pistoli mezi zářící oči.

„Podle toho, co přesně tě zajímá...“

„Odpověz, proklatě! Nemám náladu na vytáčky a hádanky.“

„Říkají mi Žitavská Sibyla.“

„Žitavská Sibyla? Ty? Nic směšnějšího jsem v životě neslyšela.“

„Jen se směj, když máš náladu. Nevymyslela jsem si to sama.“

„Jak se jmenuješ doopravdy?“

„Křtěná jsem Erszébet. Alžběta, jak se říká v těchto končinách.“

„Erža,“ zasmála se Ileana syčivě a lépe se na ni podívala. Bylo jí nanejvýš dvacet let a na cikánku byla docela hezká, žádné hrubé rysy, šilhavé oči ani stopy po nemocích.

„Nejsi na věstkyni moc mladá?“

„Jak stará má být cikánská věstkyně?“

„Co já vím? Starší.“

„Jasnozřivost nepřichází s věkem. Neslyšela jsi, že nejjasnější vize mají dívky, které jsou ještě panny?“

„Ty jsi panna?“

„Kdepak. Pojď si sednout.“

„Proč? Chceš mi věstit?“

„Když mě o to požádáš...“

„Ani nápad. Nechci chytit vši.“

„Nejsem zavšivená.“

Baronka si odfrkla. „K čemu by mi byla věštba od hlupačky, která ani netušila, že přepadneme její tábor a pobijeme její soukmenovce?“

„S předtuchami je to těžké,“ povzdychla si Erža zvaná Sibyla. „Kdybych neustále viděla budoucnost, všechno, co přijde, brzy bych vzala do ruky dlouhý hřebík a vrazila si ho do lebky. Vidi-ny přicházejí, jen když je přivolám. Musím se soustředit, navázat spojení...“

„A právě dnes jsi měla volno. To je ale smůla!“

Další povzdech. „Měla jsem svrbění, že se něco stane, ale tohle jsem opravdu...“

Juraj Červenák

„Takže ty venku jsme pobili kvůli tobě. Protože jsi mizerná věštkyně.“

„Ne. Zemřeli, protože jste vrahové.“

Ileana vycenila zuby. „To tedy jsme. Nejhorší, s jakými ses kdy setkala. Proč jsi neutekla s ostatními?“

„Ani nevím. Něco mě zadrželo.“

„Co?“

„Je těžké to pojmenovat.“

„Záhadný hlas ti přikázal zůstat?“

„Nebyl to hlas. Jen... cosi ve mně. Takové nutkání.“

„Nebojíš se, že tě zabijeme?“

„Už jsem ti to řekla – dnes nezemřu.“

„Jak to můžeš vědět, když jsi dnešek nepředpověděla?“

„Ale viděla jsem svou smrt. Přejde jindy a na jiném místě.“

Ileana došla ke stolečku a namířila pistoli tak zblízka, až se konec hlavně skoro dotýkal cikánčina nosu.

„Mám sto chutí dokázat ti, že se mýlíš.“

„Věřím. Ale neuděláš to.“

Ileana bříškem prstu pohládila spoušť. Cikánka se na ni nehybně dívala, ani nemrkla.

„Paní?“ ozval se Balčar pod okýnkem na boku vozu. „Všechno v pořádku?“

„V tom nejlepším,“ odvětila. „Jděte se najíst. Nakrmte a napojte koně, ať můžeme co nejdříve vyrazit.“

Muži venku šoupali nohama a něco mumlali. Žitavská Sibyla čekala. Baronka sklonila pistoli a posadila se na židli naproti ní.

„Aby tě trefil šlak. Dobře, vyvěšti mi. Kde máš křišťálovou kouli?“

„K čemu by mi byla?“

„A z čeho tedy věštíš? Karty, kuřecí vnitřnosti, krev ve vodě...“

„To jsou jen pomůcky. Všechno, co potřebuji, je tady,“ dotkla se ukazováčkem spánku, „a tady,“ položila si dlaň na srdce.

„Když to říkáš... tak začni. Nepotřebuji budoucnost, stačí, když uhádneš, kdo jsem.“

„Vím, kdo jsi, už jsem o tobě slyšela. Sedmihradská vlčice.“

„Jistě. Tak zkus něco, co neví každý druhý.“

„Podej mi ruku.“

„Aha, takže věštění z ruky.“

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Jen pitomec může věřit, že čáry na dlani určují lidský osud. Potřebuji se tě dotknout.“

Ileana po krátkém váhání natáhla k cikánce levou ruku. Pravou pořád držela pistoli opřenou o hranu stolu.

„Ale varuji tě...“

„Neboj se, nemám svrab ani jinou nemoc. Kromě toho,“ Erža, zvaná Sibyla, vzala barončinu ruku a přivřela oči, „ty se nákazy bát nemusíš. Nezemřeš na nemoc.“

„A jak tedy?“

Cikánka se zhluboka nadechla a pomalu vypustila vzduch. Chvilí seděla klidně, pak se její dech náhle zrychlil. Prudce otevřela oči, pustila ruku druhé ženy a trochu se odtáhla.

„Co je?“ zašklebila se Ileana.

„Ty jsi... sídlí v tobě démon.“

„I to ví každý druhý. Musíš se snažit víc.“

„Ne, tohle o tobě nevědí. Proslavila ses krutostmi, máš na rukou krev mužů, žen i dětí. Zabíjíš bez výčitek svědomí, dokonce s potěšením. Ale tohle... je jiné. Opravdu je v tobě démon. Pila jsi vlčí mléko, abys porodila mužského následníka. O dítě jsi stejně přišla, protože ti ublížili. To všechno v tobě něco probudilo. Něco... ďábelského.“

„Jenom omíláš povídačky, které o mně kolují. Že jsem vlkodlak, striga, moroika, že mě poslouchají noční šelmy. Ztrácím s tebou čas. Nejsi žádná Sibyla, jen obyčejná Erža, vychytralá šarlatánka, která žije v každém cikánském táboře. Zkus to ještě jednou. Ale varuji tě, jestli máš v úmyslu krmit mě otrěpanými báchorkami, dopadne dnešek jinak, než jsi doufala.“

Tmavé, a přece zářící oči sledovaly ruku položenou na černém ubrusu. Ileana významně posunula hlaveň pistole po okraji stolu. Erža se nadechla a vzala barončinu ruku do dlaní. Znovu zavřela oči a sklonila hlavu nad stolek. Dýchala zhluboka.

„Vidím tě, jak se plížíš městem,“ začala trochu ochraptělým hlasem. „Jsi jiná než dnes. Jsi to ty, ale zároveň je to někdo jiný...“

„Jak tomu mám rozumět?“

„Máš tvář jiného člověka.“

„Jak by to bylo možné? Copak jsem někomu stáhla kůži z hlavy a přilepila ji na svoji?“

„Jsou v tom kouzla.“

Juraj Červenák

„Plácáš páté přes deváté. Co je to za město?“

„Má silné hradby a před nimi vodní příkop. Dvě brány. Rovné ulice, které se protínají na náměstí u dvou kostelů...“

„Újvár. Co tam dělám?“

„Schováváš se. Máš tajný plán. Pak... přijde oheň.“

„Oheň?“

„Prudký, ničivý, nenasytý. Ty jsi v něm.“

„Strašíš mě upálením?“ ušklíbla se Ileana. „Nic lepšího si nevymyslíš?“

„Není to hranice pro čarodějnice. Ty plameny... zahynou v nich i jiní. Veliká zkáza. Zdi pukají. Muži křičí a umírají v příšerných bolestech. A vidím... och, Matko Boží!“

„Co?“

„Je tam muž, kterého znám.“

„Kdo je to?“

„*Trádino*.“

„Co to znamená?“

„Jezdec. Rytíř. Takže je pořád naživu. On... už jsem se s ním setkala. Léčila jsem ho, když ho zabili.“

„Léčila jsi mrtvého? Zase žvaníš!“

„Jiný na jeho místě by zemřel, ale trádino přežil. Zázrakem. Vstoupila do něj svatá síla.“

Ileana se přestala usmívat. „Jak vypadá? Mladý, starý, tmavý, plavý...“

„Přibližně Kristova léta. Popelavé vlasy a vousy. Na hlavě má jizvu. Sama jsem tu ránu zažívala.“

Baronka seděla jako opařená. „Znáš jeho jméno?“

Cikánská Sibyla otevřela oči.

„Kornel.“

Baronka vytrhla dlaň z Eržiných rukou a druhou rukou zvedla pistoli.

„Co je to za trik?“ zavrčela. „Odkud víš, že ho znám? Byl tady?“

„Nepotkala jsem ho nejméně tři roky.“

„Tak jak můžeš vědět...“

„Chtěla jsi, abych ti věštila.“

„Cikánská strigo!“

Ženy na sebe upřeně hleděly. Ileana bojovala s pokušením zmáčknout spoušť.

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Stane se to,“ procedila skrz zuby. „Na Újvár skutečně dopadne oheň. Zkáza jako ze Starého zákona.“

„A ty budeš u toho. Uvidíš to na vlastní oči.“

„Chcípnu tam?“

„Možná. Dál jsem tvou budoucnost neviděla. Všechno končí ve velikém ohni.“

„A co Báthory? Taky zaklepe botama?“

„To nevím. Musela bych věštit jemu, abych to dokázala předpovědět.“

„Nestačí dotknout se něčeho, co mu patřilo?“

„Ty snad něco takového máš?“

Baronka položila ruku na hlavici meče, který jí visel u levého boku.

„Jeho palaš?“ podivila se cikánka. „Jak jsi k němu přišla?“

„Snadno. Už není takový hrdina jako kdysi. Zestárl a zeslábl. Vlastně se divím, že je ještě naživu.“ Ileana vytáhla meč z pochvy a hodila ho na stůl.

„Ale žádné triky!“ pohrozila pistolí.

Erža se dívala na meč. Měl rovnou, oboustranně broušenou čepel se žlábkem uprostřed. Rukojeť omotanou stříbrným drátem chránil složité spletený koš. Na jednu stranu z něj vybíhala poloviční zástita. Hlavice měla dva krátké výběžky, takže připomínala ušatou kočičí hlavu.

Erža okamžitě věděla, že zbraň patřila kapitánovi. Stačilo se jí dotknout. Znovu zavřela oči a obrátila zrak dovnitř, kde se před ní rozprostírala paměť meče.

Přivaly krve. Útržky bojů, křik a rámus, válečné ohavnosti.

„Vidíš jeho budoucnost?“ naléhala Ileana.

„Ne. Možná trochu. Nejasně. Brodí se krví.“

„Na to nemusím být věštkyně, abych ho viděla zasviněného od krve. Dokážeš určit, kde je právě teď?“

„Přímo tam,“ zachraptěla cikánka.

„Kde?“

„V pevnosti s mohutnými hradbami.“

„Jak se tam ten zkurvysyn dostal? Vidíš dobře? Měl by se na to opevnění dívat zvenčí. Nezkoušej mě přechytračit, ty špinavá...“

Baronka zmlkla. Když se na ni Erža překvapeně podívala,

Juraj Červenák

zjistila, že velitelka žoldnéřů zamračeně hledí skrz okýnko. Něco ji vyrušilo a zneklidnilo.

„K čertu,“ hlesla, ale okamžitě se nadechla a vyštěkla: „Ti zkurvenci!“

Věstkyně se rychle stáhla dozadu, do přití. Ileana na ni namířila pistoli, ale hned si uvědomila, že venku se jí ta kulka bude hodit víc. Znovu zlostně zaklela, popadla ze stolu meč a vyběhla z vozu.

„Jdou po nás!“ vykřikla. „Copak je neslyšíte, jste hluiší?! Kopyta hřmí jako bouřka! Do zbraně!“

Erža se vysoukala od stolu a vyhlédla okýnkem. Chátra u ohniště se zmateně rozhlížela. Duchapřítomnější z nich odhazovali hrnky a lžíce a vytahovali šavle a bambitky. Pořád sice netušili, co je důvodem poplachu, ale už se naučili, že velitelčíným dravčím smyslům je radno věřit.

Vzápětí to uslyšela i Eržika.

Dunění se rychle blížilo a přecházelo do citelného chvění.

Ileana utíkala ke střechkujícím koním.

„Do sedel, pitomci! Bleskem, jestli se chcete dožít večera!“

Klopýtali za ní, ale už bylo pozdě. Západně od tábora zapráskaly výstřely. Eržika se u okýnka naklonila, aby tam dohlédla. Za řídkými břízami se mihly siluety jezdců. Blížili se ze stejného směru jako předtím barončina kumpanie, tímtež útočným cvaem.

Osud je pomstychtivá mrcha.

Žoldnéři se škrábali na koně, ale ty mezitím zasáhla střelba, asi dvě zvířata s řičením upadla a ostatní se splašila. Muži padali pod bušící kopyta. Někteří to vzdali a skákali za buky a břízky, přičemž nazdařbůh opětovali palbu.

Výstřely zhoustly, roztroušené rány se slily do téměř souvislé salvy. Jedna kulka proděravěla stěnu vozu a přití uvnitř probodl paprsek světla.

Eržika Chmurová vyjekla a vrhla se pod stoleček, až přitom strhla černý ubrus.

Stěpan Dmitrijevič Voronin na kraji tábora zpomalil, aby mohl zamířit. Koncem dlouhé hlavně našel lotra, kterému se horko těžko podařilo vyškrábat na jancíciho koně. Kozák přimhouřil oko

Kapitán Báthory: Hradba západu

a vystřelil. Kulka zasáhla chlapa ze strany do brady a roztříštila mu čelist – ze sedla se svalil s krvavým bubláním.

Voronin si naučeným pohybem hodil ještě kouřící pušku na záda, tasil šašku a vjel do tábora. Ladně zakřivená čepel kozácké šavle se zatočila a zazpívala. On s ní:

„*Čornyj voron, čornyj voron!*“

Cítil se jako znovuzrozený. Stačilo pár dnů odpočinku v pevnosti Velké Šurany, a slabost ze zranění tureckým kopím pominula. Jistě, Juliana Beličová, která kurýrování kozáka vzala coby posláání, mu za úmysl nasednout na koně a přidat se k trestné výpravě šťavnatě vynadala. Nepochodila. Jen co zaslechl, že statky a menší vesnice v povodí Žitavy drancuje smečka Ileany Rónayové, už se nijak nenechal odradit. Vlčice u něj měla na účtu pěkných pár věcí. Poslední souvisela s tím, že zajala a nedejbože i zamordovala Voroninova věrného druha Kornela Báthoryho.

Ze stejných pohnutek se k výpravě toužil přidat i Michal Báthory. To ale Voronin smetl ze stolu; navzdory skutečnosti, že mladíkovi táhlo na patnáct a vzrůstem pomalu doháněl vysokého kozáka.

„Když jsem se loučil s tvým otcem, dal jsem mu slovo, že tě udržím naživu. Že nedovolím, aby ses po hlavě vrhal do nebezpečí.“

„Byl jsem tam,“ mračil se Michal, „a nic takového mezi vámi nezaznělo.“

„Dobrá, možná to nikdo nevyslovil, ale jsou věci, které si chlapi řeknou i bez zbytečných řečí. Přisahal jsem v duchu, to stačí. Nepojedeš. Tvým úkolem je chránit Julianu, dokud já a její bratr budeme pryč.“

„Takhle otcové chlácholí syny, když je nechtějí vzít na lov nebo na dobrodružnou cestu,“ bručel mladík. „*Budeš doma hlídat mámu*. Vážně mi tohle věšíš na nos? Takové žvásty!“

„Možná, ale stejně na ni dej pozor. Hezká žena v pevnosti plné husarů, hajduků, žoldnéřů a kdejakých uprchlíků... Určitě jsou mezi nimi pochybné živly, rozumíme si, molodče?“

„Žvásty!“

Výpravu vedl rytíř Tomáš Urban, Julianin bratr, po meči poslední potomek zemanského rodu z rovin na levém břehu Nitry. On jediný se zachránil, když dvorec Urbanů přepadli a vypálili hrdlořezi v tureckých službách. I v něm vřela touha po odplatě. Proto do

Juraj Červenák

tábora u Žitavy vtrhl mezi prvními, pořádný kus před Voroninem. Nejdříve vypálil z karabiny (zasažený chlap jako kouzlem zmizel ze sedla, zůstala po něm jen krvavá mlha) a hned nato s bojovným výkřikem tasil šavli.

„Bijte je, bratři v Kristu! Poturčenec horší Turka, žádné slito-vání!“

Príval husarů však zastavili splašení koně. Než se přes tu řící-cí vřavu prodrali, žoldnéřská chátka se shlukla do houfu. Vřavu a lomoz protínaly rozkazy samotné Vlčice. Muži pozvedli zbraně nejrůznějších kalibrů.

„Připravte se!“ vyštěkla Ileana a přitiskla k rameni pažbu pušky. „Na můj povel!“

Šuranští husaři se proti nim konečně vyřítili, v rukou šavle, fo-koše a válečné sekery.

„Pal!“

Pušky a bambitky zahřměly. Olovo pleskalo do koňského i lid-ského svalstva, řinčelo na pancířích. Několik jezdců padlo, ostat-ní ale udeřili na kumpanii a nabroušené železo zatančilo na hla-vách pěšáků. Jeden kůň ve víru jisker proběhl ohništěm a shodil kotel; zbytky cikánské večere zalily žároviště a bojiště zastřel kouř a pára.

Voronin jel okrajem lesa. Šaška nedočkavě prořezávala vzduch a hledala, do čeho se zakousnout. Za kozákem se valili další ozbro-jenci, různorodě odění dobrovolníci z Velkých Šuran. Na Urbanův rozkaz útočili po křídlech, kličkovali mezi stromy a snažili se ne-přátelům odříznout únikové cesty.

Ze zmatku vlevo od kozáka se vyřítil chlap jako hora. V brunát-ném násilnickém obličejí zablýskaly zlé oči, ruka podobná spíše tlapě švihla čakanem. Voronin nemotorně udeřil šaškou doleva, nad koňskou šíjí. Bůh stál při něm – štíhlá čepel zařinčela přímo do hlavice čakanu a srazila děsivý bodec stranou.

Kozák škulbl uzdou k útočníkovi; kůň vrazil do hromotluka hrudí. Chlap se zapotácel a spadl na zadek. Voronin frkající zvíře rychle otočil – jeho protivník se právě zvedal. Kozák ho bez zavá-hání sekl zezadu.

Surovec znehybněl. Kletby se změnilly v chrčení z dokořán ote-vřených úst. Oči se obrátily v sloup, zdánlivě ve snaze pohlédnout na čepel, která trčela píd' ven z těla.

Kapitán Báthory: Hradba západu

Voronin vytrhl šašku z lebky. Z rány vytryskla rudá bystřina. Žoldnéři se podlomila kolena.

„Černeku!“ vykřikl nějaký rabiját se zjizveným obličejem a rozběhl se k Voroninovi, šavli nad hlavou. Kozák zvedl šašku a bojovně vykřikl na znamení, že přijímá výzvu, ale náhle mezi nimi projel jeden ze šuranských husarů a mávl sekerou na dlouhé násadě. Když Voronin znovu spatřil zjizveného chlapa, ten už na zemi kopal nohama a z obličeje mu prýštila krev.

Kozák zklamaně zaklel.

Tomáš Urban ležel v trávě a lapal po dechu. Kolem něj dusala kopyta i nohy v holínkách, létaly drny i uhlíky z rozdupaného ohniště. Pokusil se zvednout na levé ruce, aby se pravou mohl natáhnout po upadlé šavli, ale bolest ho srazila zpátky. Před očima se mu zatmělo, skoro omdlel.

Aby to čerti sprali!

Kyrus ho dusil. Pravačkou si zašátral po hrudním plátu s reliéfem lví hlavy. Na okraji kovového límce nahmatl prohlubeň. Kulka sice neprorazila plát, ale asi mu něco pohmoždila, možná zlomila. Pád z koně mu také zrovna nepřidal.

S vypětím všech sil se otočil na druhý bok. Podepřel se pravým loktem, pak se pomalu zvedl do sedu.

„Pane!“

Zvedl zrak. Přílbici měl pořád na hlavě, ale posunula se a lícnice mu částečně clonila levé oko.

„Zranili vás?“

Vedle něj seskočil z koně mladý husar. Urban ho znal, ale ani za nic si nedokázal vzpomenout na jeho jméno. Hlava mu třeštila.

„Pomoz mi,“ zachroptěl, sevřel rukojeť upadlé šavle a zapřel ji hrotem do země. „Musím se... dostat zpátky do sedla...“

Mladík se k němu sklonil.

V tu chvíli se cosi mihlo, kovově břinklo, zajiskřilo.

Husarova hladce useknutá hlava dopadla Urbanovi do klína a vyvalila na něj překvapené oči. Velitel to však zahlédl jen na okamžik, protože mu z klesajícího trupu vystříkla přímo do tváře horoucí sprška.

Ileana zuřila. Viděla, jak Smrtka převtělená do dlouhána s černými kníry skosila Černeka a Rareše. Štěkala rozkazy i hrubé nadávky, ale kumpanie se nadobro rozpadla. Už se nebránili, nebojovali rameno na rameni, každý byl teď sám za sebe a chtěl si zachránit kůži. Šuranští bojovníci je pronásledovali a sekali. Z lotrů stříkala krev a skopový guláš.

Pořádně je překvapili. Dokonce i baronku, přestože dravčím šestým smyslem dokázala včas vycítit nebezpečí. Obávanou vlčí družinu, která roky rozsávala zkázu v pohraničí od Sedmihradska po Ostríhom, během několika minut rozprášila nějaká chátra z malé ponitranské pevnosti.

Ileana neutíkala. Schovávat se v křoví? Skočit do řeky a utopit se jako cikánské štěně? Hovno! Bude kousat a trhat do posledního dechu.

Když už nic jiného, vezme s sebou jejich kapitána.

Viděla, jak mu na kyrysu zajiskřila kulka a srazila ho z koně. Mladý husar chtěl veliteli pomoci, ale Vlčice k němu zezadu přiběhla s benátským mečem v ruce. Mladík ji zaslechl až v poslední chvíli, a než se stačil otočit, hlava mu sletěla z ramen.

Ileana funěla skrz vyceněné zuby, oči jí planuly, po tvářích jí stékaly rubínové krůpěje. Sedící velitel na ni zíral jako na ztělesněného Belzebuba.

Blesklo jí hlavou, že tady nemusí chycpnout. Když si toho parchanta vezme jako rukojmí...

Ne. Démon v ní byl rozběsněný krví a dychtil po další. *Zabij ho!* křičel.

Pevněji sevřela schiavonu v dlani.

Za ní zaržál kůň a něco syklo. Kolem krku se jí omotal kožený řemen. Sáhla po něm volnou rukou, ale sotva se ho dotkla, prudké trhnutí ji povalilo na zem.

Duchapřítomně se ohnala mečem, aby řemen přesekla, ale Voronin pobídl koně a vyrazil po obvodu tábora. Vlčici táhl na konci biče. Zmítala se, kopala, vyvalovala oči, vyplazovala jazyk. Než se jí podařilo karabáč přeseknout, jezdec ji pořádně povlácel po hrbolech a vyčnívajících kořenech na okraji lesa.

Kapitán Báthory: Hradba západu

Voronin obrátil koně. Baronka na zemi sípala a odmotávala si konec biče z krku. Kozák pobídl zvíře přímo přes ni. Schoulila se ve spršce okovaných kopyt.

Voronin zastavil a svižně seskočil. Vlčice odhodila zbytek biče, jako by to byla zmije. Snažila se vstát. Kozák k ní krácel, a právě když k němu zvedla pohled, šlehl ji zbytkem karabáče přes obličej. Svalila se na záda.

Voronin k ní přidřepł. Chrčela a v nose i na rtech jí bublala krev. Pořád šátrala po upadlé schiavoně. Voronin jí sebral meč z dosahu a přelétl po něm pohledem. Pokýval hlavou, otočil zbraň a přitiskl čepel pod Ileaninu bradu. Znehybněla.

„Tenhle meč donedávna patřil někomu jinému. A ty mi teď řekneš, co se s ním stalo.“

Eržika Chmurová seděla ve dveřích svého vozu s chodidly na kovovém stupátku. Odpočívala. Ruce si už umyla, ale šaty měla ušpiněné krví – nadarmo si vzala zástěru a rukávy vykasala až nad lokty. Zastavila jedno masivní krvácení, zašila několik hlubších šrámů a napravila dvě zlomeniny. Usoudila, že chlapa s předlok-tím na cáry zachrání jen uříznutí celé ruky, ale na to si netroufala; poradila husarům, aby raněného rychle dopravili ke skutečnému felčarovi.

„V léčení se vyznáš,“ uznal Voronin. Sundal si plstěnou čapku se třemi krkavčími pery a poškrábal se na hlavě pokryté černým strništěm. „A to chlapi nejdřív nechtěli ani slyšet, abys je ošetřovala. Jeden dokonce řekl, že radši chcípne...“

„...než by se ho měla dotknout cikánka. Slyšela jsem.“

„Bál se kletby. Teď děkuje Bohu, že jsi byla nablízku.“

Odklonila doutnající dřívko od hlavičky dýmky a snažila se ji roztahat – tváře se jí propadávaly mezi zuby a rty na náustku hlasitě pufaly.

„Vezmeme si jeden z vašich vozů,“ dodal kozák. „Pro raněné.“

Pokrčila rameny. Konečně v dýmce hlasitě zaškvřelo a Eržika si šlukla kouře. Okamžitě se rozkašlala, až jí vyhrkly slzy.

„Aby to vzal mulo!“ vyrazila ze sebe. „Co je to za tabák?“

„Turecký.“ Voronin se slastným výrazem bafal z vlastního

Juraj Červenák

čibuku, kouř se mu valil z nosu a chvílemi se zdálo, že i z uší.
„Nejlepší pod sluncem.“

„Museli ho nastrouhat z čertových kopyt.“

Kozák si ji změřil. „Prý nejsi jen léčitelka. Místní Sibyla, říkali. Opravdu umíš věštit? Zjevují se ti věci, které jsi sama nezažila?“

Zkoumavě se zadívala Voroninovi do tváře, snažila se odhadnout, co po ní chce.

„Tamta čubka,“ ukázal troubelí na důkladně spoutanou Ileanu Rónayovou, „mi tvrdila, že znáš jistého Báthoryho a víš, kde ho najít.“

„Hm.“ Eržika znovu opatrně potáhla z dýmky. Tentokrát se nerozkašlala. „Proč ho hledáš?“

„Jsme staří kumpáni.“

„Opravdu?“

„Společně jsme se dostali z tureckého zajetí a probili se půlkou světa, než jsme dorazili sem. Báł jsem se, že ho Vlčice oddělala.“

„Ne. Kapitán žije. Zahlédla jsem ho v Újváru. Pevnost s velkými hradbami.“

„Jak se tam dostal?“

„Co já vím?“

„Když ho Vlčice viděla naposledy, byl tureckým otrokem.“

„Tak už není.“

„Hm. Možná si obránci a útočníci vyměnili zajatce. Tak se mohl dostat ke svým.“

„Ať už je to, jak chce, najdeš ho v pevnosti.“

„Je otázka, jestli tam chci jet,“ zamyslel se Voronin. „Újvár oblehlo velkovezírovo vojsko. Padesát tisíc Osmanů. A další posily jsou na cestě. Jestli opravdu vidíš budoucnost, jak to skončí? Podaří se pevnost ubránit, nebo padne do pohanských rukou?“

Eržika přimhouřila oči, protože ji štípal kouř z dýmky. „Viděla jsem veliký oheň.“

„V pevnosti?“

„Uhm. Vlčice a kapitán byli v něm.“

„Jak v něm? Shoří? Zahynou?“

„Nevím. Předpovědět smrt je složité. Jistá jsem si jen tou svojí. Ale ta ještě chvílku počká.“

„Proto ses nebála, že tě Vlčice a její knechti zabijí?“

Kapitán Báthory: Hradba západu

Cikánka přikývla. Po krátké odmlce řekla: „Kurýrovala jsem kapitána, když ho zřídili poturčenci. Nahoře v Banských vrších.“

„To jsi byla ty? Mluvil o cikánské dívce a starém alchymistovi.“

„Lebka. Už je u Boha. Jsi zvědavý, jestli se s kapitánem ještě setkáš?“

Voronin na černovlásku pohlédl s jistými obavami. „Chceš mi věštit?“

„Jen pokud mě o to požádáš.“

„Jak to děláš? Karty, nebo...?“

„Stačí, když mi podáš ruku.“

Kozák o tom chvíli přemýšlel, ale nakonec zavrtěl hlavou. „Ne. Nechci vědět, jak a kdy zaklepu kopytama. Co když v tom velkém ohni zahlédneš i mě?“

Znovu pokrčila rameny. „Nenutím tě. Dokouřím a půjdu hledat své lidi.“

Voronin se rozhlédl. „Hodně ti jich zabili.“

„Hodně,“ povzdechla si. „A já jsem to nepředpověděla.“

Slezla z vozu a narovнала se. Kozák si ji znovu změřil pohledem. „Někoho mi připomínáš. Jednu ženu, kterou jsem znal.“

„Jak se jmenovala?“

„Širin.“

„Co to znamená?“

„Sladká. Ale spíše ve smyslu... půvabná.“

„A byla?“

„To ano. Krásná jako obrázek.“

Eržika se pousmála. „A já se jí podobám?“

„Měla podobnou postavu, havraní vlasy, tmavé oči...“

„Miloval jsi ji, hm?“

Voronin jen smutně vydechl.

„Zemřela?“

Přikývl. Pak se nadechl a narovnal ramena. „Zapřáhnou ti vůz. Ukořistili jsme dost koní. Vaši se rozprchli bůhvídkde.“

„Nemusíš, já si zapřáhnou. Koně mě poslouchají, i cizí.“

„Pane Voronine?“

Kozák se ohlédl. Tomáši Urbanovi bylo kolem třiceti, měl kaštanové vlasy jako jeho sestra a ušlechtilou, přestože útrapami poznamenanou tvář. Levou ruku měl zavěšenou v provizorním obinadle.

„Pane rytíři,“ odvětil Voronin. „Nohy vás unesou, to rád vidím.“

„Zachránil jste mi život. Přiznávám, zpočátku jsem o vás pochyboval, ale dnes za vaši společnost děkuji Bohu.“

„Potřebujete pár dnů na lůžku, pane,“ poradila mu Eržika.

„Za těchto okolností? To sotva. Ale díky za radu. Pomohla jsi nám, odměna tě nemine. Kdyby bylo víc času, zaplatil bych si i věštbu.“

„Možná příště.“

„Možná.“ Urban se zadíval na kozáka. „Ďábelsky dobrý boj, pane Voronine. Naučili jsme je, zač je toho loket.“

Voronin zalétl pohledem k hromadě mrtvol na okraji tábora. Po tvářích lepkavých krví lezly mouchy. „Konečně sekají dobrotu. A vás si lidé zapamatují jako vítěze nad sedmihradskou Vlčicí.“

„Dvojnásobný úspěch je, že jsme ji chytili živou. Nejdříve jsem si řekl, že ji odvedeme do Šuran a tam jí dáme zakusit spravedlnost. Ale takovou obávanou vražedkyni si určitě rádi prohlédnou i v Prešpurku nebo v samotné Vídni. V kleci, nebo řetězem přikovanou k pranýři.“

„Nezapomínejte na její zákeřnou povahu a ďábelské schopnosti. Čím dříve se její hlava ocitne na kůlu, tím lépe.“

„Pane,“ došel k nim jeden z husarů. „Jsme připravení.“

„Ne úplně,“ namítl Urban a otočil se od pomalovaného vozu k přeživším členům oddílu. „Vezmeme všechny hlavy. Na kopí s nimi!“

Voronin se otočil k mladé cikánce. „Zvláštní.“

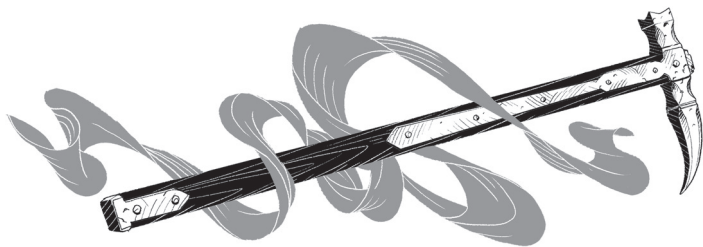
„Co?“

„Nechce se mi loučit. Jako by se mezi námi neodehrálo všechno, co měl osud v plánu.“

„Chceš mi fušovat do věšteckého řemesla? Jdi už, vojáku. Čekají na tebe.“

„Jsem Stěpan.“

Znovu se unaveně usmála a přikývla, jako by to jméno dávno znala.

HLAVA DRUHÁ,

v níž se prakticky rozhoduje spor, která šermířská škola má navrch. Do pevnosti Újvár dorazí posily, ale jejich příchod vyvolá spíše rozčarování.

Kornel Báthory zaujal bojový postoj.

Stál na nádvoří *Italského hostince*. Ve skutečnosti bylo na vývěsním štítu ozdobně vyřezáno *U bratrů Baldigarových*, na počest stavitelů, kteří před téměř sto lety navrhli a postavili Nové Zámky. Jenže štamgasti byli něco takového líní vyslovovat, a tak hostinec zjednodušeně nazývali *U italských bratrů* a později prostě *U Italů* nebo *Italská hospoda*.

V hostinci se scházeli důstojníci z nedalekého velitelství, zámožnější měšťané, kupci, statkáři, cechmistři. Představený fran-tiškánského kláštera si rád poseděl s farářem od svatého Vojtěcha, a když si trochu přihnuli, zaníceně diskutovali s protestantským pastorem a učenými profesory z kalvinistického lycea. Vášně se jednou vystupňovaly natolik, že začaly létat plivance a nakonec i půllitry. Od té doby hostinský Proczner dbal na to, aby katolíci a kalvinisté seděli odděleně a v dostatečné vzdálenosti.

Také onoho teplého srpnového podvečera bylo *U Italů* plno – co na tom, že se před hradbami usilovně rozmísťovaly a zakopávaly turecké oddíly? Pevnost byla skvěle zásobená a sýpký a chlěvy mohly obránce živit i několik měsíců. Potraviny začnou být na příděl až po vyhlášení válečného stavu, což se zatím

nestalo. V hospodách se tedy pořád vařilo a nalévalo, jako by se za příkopem neozývalo pětkrát denně volání muezzinů k modlitbě.

Procznerova žena komandovala čeleď kolem kotlů, hrnců, pánví a rožňů. Krčmář usilovně naléval – od místního vína, piva a vínovice až po vzácné cizokrajné moky, které si mohli dopřát jen hosté s nejtěžšími měšci. Například markýz de Grana a plukovník Locatelli si sem tam lahví bílého z vinic panství Chianti připomínali vzdálenou domovinu.

Sedělo se uvnitř i venku. Ve třech propojených komnatách s trámovými stropy bylo rušno, ale u stolů na dvoře vládla nefalšovaná tlačenice. Na lavice už by se nevešel ani jeden zadek, a tak mnozí postávali kolem a opírali se o okenní parapety anebo sloupy přidržující dřevěnou pavlač.

Všechny pohledy se upíraly na kapitána Báthoryho a podplukovníka Johanna Walthera, velitele německých kyrysníků.

Stáli proti sobě s tasenými zbraněmi. Walther byl šlachovitý čtyřicátník s řídnoucími plavými vlasy. V ruce svíral německý meč s rovnou dvojsečnou čepelí a stroze tvarovaným košem.

Báthory si levou ruku založil za záda, palec za opasek. V pravačce držel uherskou šavli, přičemž si čepel tupou stranou opíral o rameno. Vypadalo to ledabyle, ale z přikrčeného, pružného postoje se dalo usuzovat, že je ve střehu.

„Kdybyste zaslechli zvuk podobný bučení divokého tura, nelekejte se – to jsem jen začal zívat,“ ozval se do ticha Francesco Locatello di Locatelli, po hraběti Forgáčovi druhý muž ve velení pevnosti. Vyfoukl kouř z dlouhé dýmky a nastavil postříbřenou číši, aby mu Agnes Procznerová mohla dolít z baňaté láhve opletené proutím.

O obsluhu se staraly krčmářovy dcery. Agnes bylo sladkých sedmnáct, Anně ještě sladších šestnáct a všichni chlapi v pevnosti bez ohledu na věk, vyznání a rodinný stav byli do dívek zamilováni až po uši. Vychytralý Proczner to velmi dobře věděl. Na jednu stranu střežil panenství obou dcer jako Kerberos bránu do podsvětí, ale zároveň jim povolil živůtky s hlubokými výstřihy. Kypěly z nich lákavé oblíny zděděné po matce. Ostatně i za zadkem paní Procznerové se ještě ohlédl ne jeden voják.

„Mně už namouduši padají oči,“ přidal se k Locatellimu baron Bercsényi, tmavovlasý a tmavooký velitel novozámeckých husarů.

Kapitán Báthory: Hradba západu

Podobně jako Báthory měl i on obličej pokrytý čerstvými strupy a na čele sešitou ránu, která mu zvedala obočí v neustále udiveném výrazu. „No tak, Korneli, ukaž převahu uherské šavle nad západním harampádím! Jinak se tam postavím místo tebe a pak teprve uvidíte pořádný husarský tanec!“

Bercsényi a Báthory se ještě nedávno dvakrát nemuseli, ale společná bojová zkušenost, během níž jen tak tak vyvázli z tureckého obklíčení a navzájem si zachránili životy, mezi nimi takřkajíc zbořila hradby.

„Západní harampádi?!“ odfrkl si Walther. „Ne náhodou má meč tvar kříže. Zato v uherských čepelích i slepec vidí bezbožný půlměsíc!“

Bercsényi a ostatní Uhři uraženě zavrčeli a ne jeden křikl na Báthoryho, aby dal Němci pořádnou lekci. Namísto toho se pohnul Walther – pravou nohou proti soupeři, zhoupnutí v kolenou, rychlý výpad.

Šavle bleskově seskočila z ramene a odrazila bodající čepel. Báthory svižně přešel do protiútoků, přikrčený v kolenou vyšival šavlí v ladných obloucích zleva, zprava. Podplukovník měl co dělat, aby spršku úderů vykryl. Chvilí couval, ale v okamžiku, kdy jeho soupeř trochu polevil, znovu zaútočil, tentokrát šikmým sekutím shora.

Báthory zachytil meč středem čepele a zároveň se rychle přesunul levou stranou těla vpřed. Volnou rukou popadl Walthera za zápěstí pravačky, odstrčil ji i s mečem stranou a shora švihl šavlí směrem na Němcův krk.

Anna, mladší z krčmářových dcer, vykřikla; třískl upuštěný džbán. Okolostojící muži zahučeli – Uhři vítězoslavně, Waltherovi přívrženci (Němci, Italové a hrstka Valonů a Španělů) zklamaně.

Walther stál shrbený, ruku s mečem pořád v protivníkově železném sevření. Úkosem třesl oči na čepel šavle. Jelman, oboustranně broušený rozšířený hrot, se zastavil chlup od velké ošklivé bradavice pod jeho uchem. Kdyby šlo o skutečný souboj, Waltherova hlava by se už kutálela po dvoře.

„Cha, neříkal jsem to?!“ zachechtal se Bercsényi. S oblibou provokoval a dráždil, svůj postoj prosazoval v konfliktech. „Přicházíte nás sem učit válečný kumšt, ctění pánové ze všech koutů říše, myslíte si, jak se předvedete před barbary z pohraničí, ale pak

stojíte proti uherskému šermíři, a najednou jsou vám všechny ty strategie, taktiky a boloňské školy úplně na hovno. A proč? Protože u nás se bojuje jinak. S Turky se bojuje jinak!“

„Barone!“ okřikl ho Locatelli. „Kroťte se trochu, neurážíte.“

„Jinak co?“ otočil se k němu rozhněvaný Bercsényi. „Dáte mi lekci?“

Plukovník jen zavrtěl hlavou a mávl rukou na znamení, že na takové hlouposti nemá náladu. Báthory mezitím pustil Walthera, který od něj zahanbeně a popuzeně odstoupil. Osahal si krk a pak si prohlédl prsty, jestli nejsou od krve.

„Nic tam nemáte, podplukovníku,“ ujistil ho Locatelli a přes chuchvalec kouře z dýmky zamžoural na Báthoryho. „Blahopřeji, kapitáne. Očividně jste v dobré kondici. Jsem rád, že jste se dal dohromady. Muž vašich schopností se nám na hradbách bude hodit.“

Báthory beze slova sklonil hlavu. Nemělo smysl plukovníkovi odporovat, tím spíše před tolika svědky.

Pevnost se mu po nedávném útěku z tureckého zajetí stala útočištěm, které se časem změnilo v žalář. Od jisté doby ho pramálo lákal návrat k vojenskému životu. Zákruty osudu ho ale přivedly do nešťastné bitvy u Parkánu, po níž Turci překročili Dunaj. Krátce nato ho podobné vrtošivé vichry zavály do Újváru. V pevnosti ho nakrmili, ošetřili, dostal lůžko a výstroj. Nemohl teď předstoupit před hraběte Forgáče, za všechno mu poděkovat a požádat o svolení odejít za soukromými záležitostmi. Pevnost měla po jatkách u Parkánu zoufalý nedostatek mužů. Každá posila se cenila zlatem, hlavně pokud šlo o proslulého turkobijce.

A pak tu byl ještě jeden důvod, proč si Báthory nemohl vyska-
kovat. Před několika lety se vydal na dalekou pouť, aby zachránil svého syna z tureckého zajetí. Jednal na vlastní pěst, bez žádosti o uvolnění ze služby v císařském vojsku. Kterýkoli vojenský soud by to hodnotil jako dezerci. Forgáč o tom věděl, anebo to alespoň tušil. Kdyby se mu Báthory pokusil odporovat, hrabě by svá podezření změnil v obvinění a kapitán by skončil v temnici, pokud ne rovnou na šibenici.

Ne že by se bál obléhání – neměl strach z Turků, z boje, ze smrti. Jenže kdesi venku, v zemi zachvácené pohanským drancováním zůstali lidé, na kterých mu záleželo. Věrný druh ve zbrani Stěpan

Kapitán Báthory: Hradba západu

Voronin, se kterým si už prošli lecčím. Zemanská vdova Juliana Beličová, k níž cítil něco, co k žádné jiné ženě už dlouho ne. A hlavně Míša, syn, kterému se kdysi odcizil, ale k němuž si znovu hledal cestu.

Od chvíle, kdy Báthory padl do rukou Vlčice Ileany Rónayové, neměl o těch třech žádné zprávy. Netušil ani, zda jsou ještě naživu. Chvillemi až skřípal zuby, tak jím lomcovalo nutkání vydat se po jejich stopě, a pokud je najde živé, odvést je do bezpečí.

Tedy co nejdál od Újváru.

Jenže nic z toho. Trčel v pevnosti a v nejbližší době se to určitě nemělo změnit. Proto na Locatelliho pochvalu neodpověděl. Upřímná odpověď by se nesetkala s pochopením.

„Jsem překvapen, jak zručně se oháníte šavlí, kapitáne,“ pochválil ho i markýz Otto de Grana, dobře oblečený štramák v Báthoryho věku, černovlasý, opálený a s nehasnoucí jiskrou v oku. „Předtím jsem vás viděl šermovat mečem, benátskou schiavonou. V proslulých soubojích s mohamedánskými válečníky jste prý dokonce používal rapír. Rapír proti kiliči, šamšíru nebo jatagánu, to si skoro nedokážu představit.“

Protože Báthory jen pokrčil rameny (těžko soudit, zda na znamení skromnosti, nebo lhostejnosti), otočil se de Grana k Bercséniyu.

„Zmínil jste se o boloňské škole, barone,“ zvážněl. „Jsem si skoro jistý, že ve vašem hlase zazněl pohrdavý tón.“

„Byl to jen příklad,“ odsekl husarský velitel.

„Příklad čeho?“

Bercsényi se okamžitě naježil. „Příklad západní nafintěnosti, která se v našich končinách zlomí na hrubé síle a šermířských zkušenostech získaných přímo v boji.“

Markýz pokýval hlavou, jako by se nad argumentací vážně zamyslel. Pak vypil zbytek vína z číše a vstal.

„V tom případě vás coby žák boloňské školy musím vyvést z omylu.“

Bercsényi se zešíroka zašklebil, také si pořádně přihnul, nakroutil si kníry, vykročil na prostranství dlážděné kočíími hlavami a tasil šavli, jen to zabzučelo.

De Grana obnažil kord s rovnou čepelí, o něco širší než u běžných rapírů. Nejdříve čepel pozvedl k nosu a pak ladným pohybem

zaujal bojový postoj. Báthory a Walther se novým soupeřům rychle klidili z dosahu.

Bercsényi koncem šavle cinkl do hrotu markýzova meče a sebevědomě se ušklíbl.

„Děláte chybu, Vaše Jasnosti...“

„Tatarská střela na každého z vás!“ zařval zlostný hlas. „Co to má znamenat?“

Všechny hlavy se bleskově otočily ke klenuté bráně, kterou na dvůr hostince ústil dlouhý podjezd z náměstí. Bercsényi a de Grana okamžitě sklonili zbraně, narovnali se a ustoupili od sebe. Ti, kdo stáli pod bránou, se také co nejrychleji klidili pryč.

Z podjezdu se vynořil hrabě Adam Forgáč z Gýmeše a Haliče, generál předdunajských vojsk, velitel hornických měst a hlavní kapitán Újváru – Nových Zámků. Jako vždy ho doprovázeli dva biřici v kroužkových suknicích, račích kyrysech a husarských šišácích, každý ozbrojený šavlí, pistolí, válečnou sekerou a halapartnou. Bratři Kopčanovi sloužili Forgáčovi coby osobní stráž a říkalo se, že bez nich nejde ani na latrínu.

„Markýzi? Barone? Žádám vysvětlení!“ Forgáčovi už bylo šedesát pryč, ale málokdo by mu hádal tak pokročilý věk – hlavu držel hrdě, vlasy a kníry měl bez šedin (údajně si je nechával barvit výtažkem z ořechových slupek a olšové kůry) a oblečený byl přepychově jako palatin. Zrazovalo ho jen mírné kulhání, které způsobovala pakostnice v levé noze. „Důrazně jsem v pevnosti zakázal souboje, především mezi důstojníky! Za porušení mého nařízení je nejprísrnější trest.“

„Ale tohle přece nebyl duel, Vaše Milosti.“

Forgáč šlehl pohledem po Locatellim, který odložil dýmku, vstal a zlehka se uklonil.

„Nedělejte ze mě osla, plukovníku,“ zavrčel hrabě. „Zrak mi ještě slouží.“

„Chápu, vidíte dva rytíře s tasenými zbraněmi. Ale neznáte jejich pohnutky. Tohle není souboj vyvolaný sporem. Nedošlo k nactiutrhání ani urážce, neviděli jsme házení rukavicemi. Urozený pan baron a nejjasnější markýz se chystali zkřížit čepele v přátelském duchu.“

„Balamutíte mě,“ procedil Forgáč skrz zuby.

„To bych si nedovolil, Vaše Milosti. Všichni vám tu odpřísáhnou,

Kapitán Báthory: Hradba západu

že muži jen cvičí. Řinčí čepelemi, protože se nemůžou dočkat, kdy už je zatnou do pohanského masa. Neškodná kratochvíle. Snad si nemyslíte, že bych jim dovolil skutečný souboj do krve?“

Forgáč zpod naježeného obočí hleděl do Locatelliho podlouhlého obličeje s velkým nosem a výrazným, ba přímo koňským chrupem, zřetelným i za semknutými rty. Plukovník měl pověst člověka, který nezkazí žádnou zábavu, ale svůj šibeniční smysl pro humor a vrozený sarkasmus skrýval za téměř neměnným koženým výrazem. Forgáče to dráždilo – i teď cosi zabručel a raději se otočil k Bercsényimu. Baron sklonil hlavu a zastrčil šavli do pochvy. I de Grana schoval kord a pokrčil rameny.

„Je to tak, Vaše Milosti. Jen trochu cvičíme. Aby nám nezatuhly klouby. Pokud vám to není po vůli...“

„Jistěže mi to není po vůli!“ odsekl Forgáč. „Nechci vidět tasené zbraně, dokud nebude v dosahu mohamedánský krk. Rozumíme si?“

Všichni přikývli a sklopili pohledy.

„A krotíte se s chlastem, pánové. Turci už serou před branami, jejich smrad je cítit až sem. Velkovezír, aby mu čerti na karu vyhrávali, může kdykoli zavelet do útoku.“

Právě tehdy, jako by to hrabě přivolal, nad pevností zahřmělo.

Nikdo nepohlédl vzhůru v úžasu, že burácí z jarní oblohy. Tento zvuk zde všichni dobře znali. Krátce po výstřelu zařinčely poplašné zvony – z věží všech tří kostelů se stala pozorovací stanoviště se stálými hlídkami.

Forgáč se otočil a v doprovodu drábů zamířil podjezdem na náměstí. Locatelli, de Grana, Bercsényi, Walther a další důstojníci ho následovali.

Báthory se vrátil ke stolu. Sedl si, palcem odklopil víčko cínové holby a jediným douškem vypil zbytek piva. Položil nádobu, říhl si do pěsti a zadíval se na bránu.

Po chvíli zavrtěl hlavou a kývl na Agnes Procznerovou, aby mu přinesla další pivo.

V dálce praskaly výstřely.

Forgáč a ostatní důstojníci vyšli na hradby u strážní věžičky nad

Vídeňskou bránou. Po vrcholu kurtiny se táhl široký ochoz. Z něj ale do předpolí neviděli, protože předprseň z navršené hlíny sahala nejméně dvě stopy nad hlavu urostlého muže. Proto vystoupili na banket, jakýsi stupeň anebo římsu, z níž mohli opatrně vyhlédnout přes vrchol náspu.

Důstojníci se dívali na západ, přes vodní příkop široký dobrých dvacet sáhů.

„Co se to tam děje, *merda*?“ mhouřil Otto de Grana oči.

Výhled na vypálená předměstí a za nimi se rozrůstající turecký tábor jim do značné míry clonila druhá linie opevnění. Kontreskarpu, tedy vnější břeh příkopu, lemoval glacis, val s palisádami, za nímž se táhla krytá cesta – sloužila k rychlému přesunu oddílů a obsluze houfnic a mušketýrských pozic. Před mostem, kterým se vyjíždělo z brány, přecházel val do masivního trojúhelníkového ravelinu se zdí na vnější a strmým náspem na vnitřní straně.

Ravelin před západní bránou nazývali Vídeňskou baštou. Právě odtamtud se šířil poplach, trubení a bubnování.

„Snad se ta pohanská chátra neosmělila k prvnímu útoku?“

„Leda by jim slunce vysušilo mozky,“ pochyboval Locatelli. „Vždyť ještě ani nerozmístili artilerii. Sotva vytyčili táborové rajóny a postavili pár stanů.“

„Vykopali i první paralely,“ připomněl de Grana.

„To ano, ale dokud nezačali s přibližovacími zákopy, je úplně zbytečné...“

„Tohle není nepřátelský útok, pánové,“ smetl jejich dohady Forgáč. Díval se na západ skládacím dalekohledem.

„Co vidíte, Vaše Milosti?“ dožadoval se baron Bercsényi. „Zjevně se tam bojuje. Ale kdo s kým?“

Kromě občasného zadunění kanónu na Vídeňské baště slyšeli i vzdálenou střelbu z předpolí.

Forgáč sklonil dalekohled a rty mu škublo cosi jako úsměv.

„Dorazily nám posily.“

Kníže Erberto Pio di Savoia byl zavalitý muž, ale ani trochu nepůsobil dojmem nemotorného pupkáče, který se zadýchá i na třech schodech před kostelní bránou. Právě naopak, byl mohutný,

Kapitán Báthory: Hradba západu

robustní, rázný. Tím spíše, když jeho sudovitou postavu chránila zbroj sestávající z přilby, kyrysu, ramenních plátů, kovových rukavic a dlouhých račích šosů sahajících pod kolena – vše bylo zhotoveno z černé oceli, na níž zářily pozlacené nýty. Jinak byla zbroj zdobená střídmě, jen na prsním plátu se na sebe šklebili orlice a lev stojící na zadních, erb Piů.

Kníže zastavil koně vedle cesty vedoucí k novozámecké bráně a zvedl hledí na své burgundské přilbě. Měl odulé, jakoby opuchlé tváře poseté skvrnami a bradavicemi.

Za jeho zády mu říkali don Ropucha.

„Vpřed, muži!“ vykřikl silným hlasem. „Svižně, poklusem! Pokud je vám život milý, nezastavujte a neohlížejte se! Kdo spadne a zůstane pozadu, musí si pomoci sám! Pro nikoho se nevracíme! Při Bohu a Marii matce!“

Přes pět set pěšáků za hlasitého řinčení zbraní dupalo po cestě. Seřazení do dlouhatánského čtyřstupu, v plné polní, v rukou kopí nebo muškety, setrásli únavu z dlouhého pochodu a podřídili se jednotnému rytmu.

Cíl měli na dohled. Ale zároveň i nejtěžší úsek cesty.

„Podplukovníku!“ otočil se Pio k muži v kyrysu, který se k němu blížil v sedle bílého koně, v ruce dlouhý německý meč.

Nemusel nic dodávat, plán dostatečně probrali cestou. Podplukovník Albrecht von Hagen dal pokyn dalším podřízeným důstojníkům. Zazněly povely, zaryčely polnice.

Bezmála sto padesát dragounů pobídlo koně a dalo se do pohybu. Rozdělili se na dva stejné oddíly a vydali se klusem podél cesty, zprava i zleva chránili pěchotu. Velitelé v přilbicích a kyrysech, mužstvo v kabátcích překřížených bandalíry, na hlavách klobouky nebo vysoké čepice s převislými chlopněmi. Do stehů je pleskaly palaše, na sedlech se houpaly válečné sekery, v rukou svírali kopí nebo karabiny – pušky s krátkými hlavněmi, z nichž dokázali střílet i za jízdy.

Tato zručnost se jim hodila, když narazili na janičářské hlídky. Turecký tábor nebyl ani zdaleka jednotlý, shluky stanů dřepěly roztroušené mezi ostrůvky lužního lesa a rákosím zarostlými močály. Proto chvíli trvalo, než se poplach rozšířil a janičáři se zmohli na střelbu z mušket a luků.

Dragouni ji s chutí opětovali. Hlavně jako trombóny chrhlily oheň;

spršky broků a sekaného olova trhaly lidská těla, plachty stanů i kůru stromů. Jezdci v krvelačném vzrušení spustili pokřik:

„Viktóóória!“

Kníže Pio a Albrecht von Hagen jeli s dragouny na pravém křídle. Z boku se k nim přihnal rozohněný janičář a ohnal se tirpanem, jakousi tureckou halapartnou. Hagen mečem odrazil protáhlé sekerovité ostrží. Muž se zapotácel a Pio jedoucí hned za podplukovníkem ho vši silou udeřil těžkým velitelským palcátem. Janičářova hlava pukla jako přezralá dýně.

Dragouni se hnali chuchvalci kouře, nad hlavami jim pleskaly vlajky. Když do sbíhajících se janičářů vyprázdnil střelné zbraně, chopili se mečů a seker.

Jezdci i pěchota se téměř beze ztrát dostali k tureckým zákopům. Kopáči s hlasitým alláhováním skákali do vlhké hlíny a chránili si hlavy před kopyty skákajících koní. Křesťanští otroci se naopak škrábali ven, odhazovali nástroje a křičeli na Piovy vojáky, aby na ně počkali. Dozorci zapráskali biči, ale tím na sebe jen přivolali dragounské palaše, sekery a palcáty.

„Jsme blízko, muži! Nezpomalujte!“

Kníže se prodral dopředu. Za hvízdání tureckých šípů a kulek vedl své oddíly přes vypálená předměstí k Videňské baště. V lici ravelinu už na ně čekala otevřená poterna, výpadová brána. Byla však úzká, takže se jezdc i pěšáci před ní shlukli do husté tlačence; z dálky vypadali jako mravenci kolem mrtvého hada. Janičářům to dodalo odvalu, aby křesťany pronásledovali i přes ruiny. Tím se ale dostali na dostřel děl a mušket na ravelinu a glacisu. Střelci na nic jiného nečekali a okamžitě Turky pořádně osolili. Prořídli janičáři se nedlouho poté dali na ústup a táhli s sebou sténající raněné.

Vojáci se hrnuli poternou do pevnosti. Strážé počkaly i na muže, kteří nečekanáho chaosu využili k útěku z otroctví.

Až pak se okovaná vrata zabouchla.

Střelba utichla a dým se pomalu rozplýval.

Prostřední část dřevěného mostu, který vedl přes příkop k bráně pevnosti, šla díky jednoduchému vahadlovému mechanismu zvednout jako ve starých hradech. Kníže Pio netrpělivě čekal, než

Kapitán Báthory: Hradba západu

obsluha padací most spustí. Pak pobídl koně, následovaný Hagenem a dalšími dragouny. Z otevřené Vídeňské brány jim vyjel naproti jezdec s početným pěším doprovodem. Pio se před ním zastavil a oběma rukama si sundal přilbu s masivním hřebenem.

„Kníže Erberto Pio di Savoia, pán z Carpi a Mirandoly, plukovník císařského vojska!“ představil se. Jeho hlas zněl jako sekání katova meče. Přidal krátkou úklonu hlavy v pozdravu rovnocennému muži. „Předpokládám, že mám tu čest s Jeho hraběcí Milostí, předdunajským generálem a vrchním kapitánem této pevnosti Adamem Forgáčem.“

„Předpokládáte správně, Vaše Výsosti,“ potvrdil hrabě.

„Pokud dovolíte, dávám přednost oslovení *plukovník*, případně *don Pio*. Od podřízených *pane*.“

„Vítejte v Újváru, plukovníku. I když se obávám, že žijeme v nehostinných časech.“

„Už jsem se přesvědčil tam venku, Vaše Milosti,“ pokynul Pio palcem přes rameno. „Pohanské střely štípou jako sršni. Ale překvapili jsme je, takže jsou naše ztráty zanedbatelné. Nabízím vám svůj meč. Na rozkaz maršála Montecuccoliho jsem přivedl posily.“

„Je hezké, že si na nás Montecuccoli vzpomněl,“ utrousil Forgáč, natáhl krk a přelétl pohledem tlačenci na mostě a ve stínu ravelinu. „Kolik mužů nám posílá?“

„Dvě stě padesát dragounů z Desátého regimentu, nazývaného také Český. Velí mu zde přítomný podplukovník Albrecht von Hagen z rodu udatných pruských válečníků.“

„K vašim službám, pane,“ uklonil se urostlý mladý Prus.

„Dále dvě setniny z Lacroniho pluku,“ vypočítával Pio. „Jak jistě víte, Lacroni, Nádasdy a Csáky pod velením generála Pietra Strozziho střeží mosty a brody přes Váh. A nakonec čtyři setniny od hraběte Puchaima, pěchota z Komárna a Rábu, většinou hajduci, ale i sto mušketýrů. Mají bohaté zkušenosti s obranou pevností...“

„Kdy dorazí další?“ přerušil ho Forgáč.

Kníže pozvedl obočí. „Další, Vaše Milosti? Osm set mužů je přece...“

„Málo.“

Pio se zachmuřil a zjevně musel spolknout ostřejší odpověď. Forgáč tedy pokračoval.

„Pámbu zaplať za každého křesťana odhodlaného bránit vlast

před osmanskou pohromou, ale osm set mužů? Ty to vidíš, Pane! Psal jsem Montecuccolimu, že k obsazení všech postů na bastionech a ravelinech, u děl i v zázemí potřebuji nejméně šest tisíc mužů. I s vašimi posilami, kníže, máme jen tři tisíce pěšáků a pět set jezdců. Hrubým odhadem.“

„Vaše Milosti,“ řekl Pio vážně, „víc mužů nedostanete. Nikdo další nepřijde.“

Forgáč na něj dlouho hleděl, jako by nerozuměl.

„V tom případě,“ zabručel nakonec, „nám zbývá jen modlit se, že se udržíme, dokud nám Montecuccoli nepřijde na pomoc s hlavním vojskem.“

Savojec se zhluboka nadechl.

„Vaše Milosti...“ Ztichl, očividně hledal vhodná slova, protože správně vytušil, že se z Forgáče během rozhovoru stal sud s prachem, jen škrtnout ocílkou. „Maršál Montecuccoli táboří s vojskem u Čeklísu...“

„To je mi dobře známo.“

„Byl jsem tam. Mluvil jsem s ním osobně. Vaše Milosti, nemyslím si, že má maršál v úmyslu vyrazit k Újváru.“

Forgáč měl zase ten prázdňý, nechápatý výraz. Nic neřekl.

„U Čeklísu táboří pro případ, že by se pohanským silám podařilo překročit Váh,“ vysvětloval Pio. „Pováží je dobře stráženo Strozim, Lacronim a uherskými pány. U Šaly hlídkuje Gorzski. Ale jestli mohamedáni – chraň Bůh! – přece jen překročí Váh, Montecuccoliho hlavním úkolem bude zabránit jim v dalším postupu.“

„K Prešpurku a Vídni,“ ozval se Otto de Grana, který také přišel přivítat dragouny. „Vítám vás, done Pio, přestože bych se s vámi raději setkal za příznivějších okolností.“

„Markýzi,“ kývl Pio hlavou.

„Montecuccoli,“ ozval se konečně Forgáč a znělo to jako odplivnutí, „by Prešpurk a Vídeň nejlépe ochránil tím, že by vyslal všechny síly do boje s velkovezírem. Kdyby udeřil na turecký týl před Újvárem, společně bychom pohany jednou provždy rozdrtili a už bychom se dále nemuseli obávat nájezdů na Pováží, nebo dokonce dále na západ.“

„Je mi líto, Vaše Milosti,“ zavrtěl Pio hlavou, „ale maršál má jinou taktiku. Nemluvil jsem s ním o dalších podrobnostech, ale domnívám se...“

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Rozhodl se nás obětovat,“ uťal ho Forgáč.

„Řekl bych, že důvěřuje vašim vojenským schopnostem. Očekává, že pevnost ubráníte, jak jste už několikrát hrdě prohlásil, a Osmané se stáhnou zpátky do Ostrihomi.“

„Když jsem přísahal, že Újvár ubráním, měl jsem skoro třikrát více mužů než dnes.“

„Nebýt pohromy u Parkánu,“ neodpustil si Otto de Grana, „měli bychom dostatečnou posádku a nemuseli bychom žebrot o posily...“

Ztichl, protože Forgáč do něj z výšky sedla zabodl nevraživý pohled. Hrabě nesnášel jakoukoli kritiku, především ohledně nedávné výpravy s cílem zničit ostříhomský most. Byla to vážná strategická chyba, nepromyšlené dobrodružství, za něž zaplatily životem dvě třetiny novozámecké posádky.

Ze stínu brány beze spěchu vyšel Locatello di Locatelli.

„Výsosti,“ sundal si klobouk a krátce se knížeti uklonil.

„Oslovujte mě *plukovníku* nebo *pane*,“ odvětil Pio odměřeně. Locatelli měl pošramocenou pověst – během výstavby hradeb moravské Olomouce, na niž z pověření říše dohlížel, došlo ke zpronevěře značné části rozpočtu. Před vězením se zachránil právě tím, že přijal službu ve válkou zmítaném uherském pohraničí.

„Vaši muži určitě čekají, kdy se budou moci napít a najíst,“ řekl věcně.

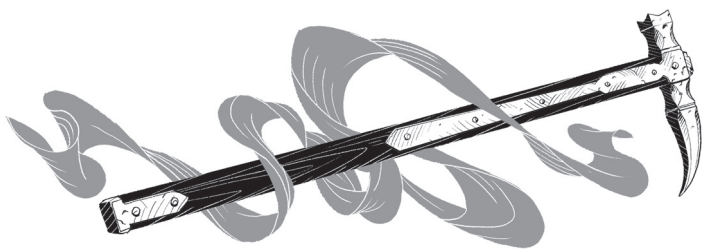
„O tom není pochyb. Především poslední míle byla mimořádně vysilující. Také o koně je potřeba se postarat.“

„Všeho máme dostatek.“

„Kromě bojovníků, kteří by spasili nešťastné Uhry,“ odfrkl si naposledy Forgáč, obrátil koně a bez náležitých zdvořilostí zanechal skupinu důstojníků před bránou. De Grana a Locatelli si vyměnili pohledy. Piovi to neuniklo. Zhluboka se nadechl, až mu zbroj z černé oceli zaskřípala ve spojích.

Ať už Forgáč viděl budoucnost v jakkoli pochmurných barvách, měl vlastně pravdu.

Byli v tom sami, vydaní na milost a nemilost dvacetinásobné pohanské přesile.

HLAVA TŘETÍ,

v níž se velitel pevnosti Šurany pokusí zachránit co nejvíce duší, ale ošklivě se přepočítá. Michal a Juliana bojují o přežití.

„Měli jsme tam zůstat,“ zopakoval Michal Báthory už snad podesáté. Neustále se ohlížel v sedle a jeho obličej s prvními mladickými vousy zastíraly chmury.

Juliana Beličová neodpovídala. Seděla na kozlíku vozu, vedle něhož krácel Michalův kůň, měla sevřené rty a na rozdíl od mladíka tvrdošijně hleděla vpřed – na cestu, která se podél řeky, mezi poličky, loukami a roztroušenými jabloněmi vinula na sever.

V duchu však dávala Michalovi za pravdu. Měli zůstat v pevnosti. Pomoci obráncům. Jenže kapitán Motěšický, který vodnímu hradu Velké Šurany velel, je doslova vyhnal s ostatními uprchlíky.

„Musíte přežít, paní Beličová,“ naléhal. Pořád huhňal jako nachlazený, protože mu nos před nějakou dobou rozsekla turecká šavle a obličej měl dodnes vodorovně přeškrtnutý ošklivou jizvou. „I vy, mladý pane Báthory. Slyšeli jste zvědy – od jihu se blíží turecké vojsko v počtu nejméně tří tisíc mužů. To je značná přesila. Všichni civilisté musí okamžitě odejít.“

„Mnozí sem přišli v naději na útočiště,“ oponoval mu Michal. „Prostí sedláci, kteří se nedokážou bránit. Ženy, děti, staří lidé. Vy je teď posíláte pryč. Myslíte si, že někde tam,“ mávl rukou přes

Kapitán Báthory: Hradba západu

hradby, „v otevřené krajině, na útěku, budou vystaveni menšímu nebezpečí než tady?“

„Pane Michale,“ nadechl se Motěšický netrpělivě, „trochu předvídavosti. To pohanské vojsko nepřichází jen vydrancovat sýpky a chlévy. Neodtáhne, až si naplní kapsy a vozy jídlem. Jsou v něm i janičárské oddíly a dělostřelectvo. To může znamenat jen jedno – velkovezír jim přikázal dobýt Šurany. Takže odpověď na vaši otázku zní *ano*. Venku mají vesničané větší naději na přežití. Ukryjí se v lesích, ve východních kopcích, v pevnostech a městech na severu. Tady by byli jako ve sklopci. Zvířata odsouzená k porážce. Čekala by je smrt, v lepším případě otroctví.“

„Hrdinská smrt,“ řekl Michal. „Možná dokonce martyrská.“

„Vás možná láká Hektorův osud, ale sedláky sotva. Odcházejí, povede je rychtář Sepeši. Vy dva půjdete s nimi. Boj přenechejte mně a posádce. Budeme Osmanům vzdorovat do posledních sil.“

„Máte sotva dvě stě mužů. Urban s husarskou jízdou zůstal kdo-ví-kde.“

„Pořád doufám, že se vrátí včas.“

„Počkáme na ně,“ dupla si Juliana. „Bude se vám hodit každá ruka, která umí bojovat nebo léčit. Bude nutné ošetřovat raněné, podávat obráncům vodu a jídlo...“

„Nosit střelivo,“ přidal se Michal, „dobíjet muškety, odklízet trosky, hasit požáry...“

„Ne,“ odsekl Motěšický ostře. „Vytrpěla jste si už dost, paní Juliano. Pojedete, i kdybych vás měl svázat a pak naložit na vůz. A vy pojedete s ní, mladý pane.“

Bylo to jeho poslední slovo a Juliana s Michalem neměli na vybranou – nemohli se protivit rozkazu kapitána pevnosti.

Z vodního hradu se vyjíždělo bránou v podjezdu vysoké věže. Juliana se vezla na voze, který osobně řídil šuranský rychtář Sepeši. Kolona žebříňáků, ručně tažených dvoukolových kár a chodců s batohy na zádech a dětmi v náručí přecházela rozcestí u kostela svatého Štěpána a obracela se k severu, směrem na pevnost Komjatice a starobylou, dobře opevněnou Nitru.

Za posledním vozem se padací most pevnosti s hlasitým rachotem řetězů zvedl a zapadl do výřezu ve zdi.

Nad hradem cesta po dřevěném mostu přecházela na východní

břeh Nitry. Ten byl o něco sušší. Řeka v těchto končinách tekla klikatě a rozlévala se do množství ramen, tekoucích i slepých, kolem nichž se vytvářely luhy a zrádné mokřady.

Ve chvíli, kdy se průvod dostal k mostu a kola prvního vozu zarachotila na trámech, zaburácela na šuranských hradbách děla.

Michal rázně zatáhl za uzdu a obrátil koně čenichem k pevnosti. Také Juliana se s rozšířenými očima vyklonila z kozlíku, aby podél plachty viděla dozadu.

Pevnost stála na ostrově vykrojeném říčním ramenem – uprostřed robustní palác chráněný starou hradbou s cimbuřím, okolo novější palank, tvořený mohutným náspem, který zvenčí podpírala plenta ze silných kůlů. Na rozích opevnění vystupovaly rondelové bašty s děly. Ty právě ožily. K dunivé palbě se přidalo praskání mušket a hradby zahalil bílý dým.

Nešlo o výstražnou salvu. Hradní posádka reagovala na nebezpečí, které uprchlíci od mostu zatím neviděli. O to rychleji se mezi nimi šířil strach a kolona se znovu dávala do pohybu.

„Co je to, Michale?“ vyhrkla Juliana.

Mladík mhouřil oči a pravou dlaň měl položenou na pažbě pistole. V pouzdrech bandalíru měl zastrčené dvě neobyčejné dvouhlavňovky z dílny nizozemského mistra Dolepa. Ještě nedávno patřily Michalovu otci, ale tváří v tvář smrtící hrozbě je kapitán svěřil synovi.

„Mohamedáni, co jiného?“ odpověděl jí prošedivělý, věčně mrzutý a pálenkou páchnoucí Sepeši. „Aby je Bůh srazil do nejhlubších pekel!“

„Jak se sem dostali tak rychle?“

„Jízdní předvoj,“ hádal Michal.

Sepeši vehementně švihl opratěmi.

K palbě děl na jižní straně opevnění se přidala ta na západě. Michal a Juliana zřetelně viděli, jak koule létají nad říčním ramenem a dopadají do vesnice na břehu. Drtily šindelové střechy i zdi chalup, chlěvy, kůlny, dřevníky. Motěšického střelci se už nemuseli obávat náhodných obětí v řadách křesťanského obyvatelstva – obydlí kolem pevnosti vystěhovali už před několika dny. Ani ze dvou věží kostela svatého Štěpána se neozývalo poplašné zvonění – odevzdaně se tyčily uprostřed postupující zkázy.

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Pane na kříži!“ zvolala Juliana. „Támhle jsou!“

Z kouře a oblaků prachu, které zahalily vesnici, se znenadání vyřítili jezdci – v kroužkových brněních i pestrobarevných dolo-mánech a kabátcích, na hlavách turbany, šišáky nebo kalpaky, na dlouhých žerdích bunčuky s pŕlměsíci a koňskými ohony.

„Pohané!“ zaječel kdosi, a v tu chvíli před mostem i na něm vypukla panika.

„Michale!“ vykřikla Juliana. Mladík tasil jednu z otcových dolepek a s odhodlaným výrazem sledoval blížící se tureckou jízdu.

„Nedělej to!“ křičela Juliana. „Prosím!“

Ohlédl se. Při pohledu na vdovu jako by procitl z tranzu – vzpomněl si, jak slíbil Voroninovi, že bude paní Beličovou chránit. Ostatně i otec ho pověřil něčím podobným, přestože to přímo nevyšlo.

Michal tiše zaklel a obrátil koně za vozem.

Mezitím vypálila děla a muškety na severozápadním rohu pevnosti. Padli asi tři turečtí koně a několik jezdců se zřítilo ze sedel. Útočníci už však cvalem vyrazili z vesnice, přeskakující ploty a prázdné ohrady, a po cestě i přes pole se raz dva přihnali k opozdilcům na chvostu průvodu.

Práskly výstřely z několika pistolí, zahvízdaly šípy, do zad pěších uprchlíků se zabořily hroty kopí. Turci, povětšinou sipáhiové z provinčních oddílů, zavyli v přívalu krvelačného vzrušení, tasili šamšíry a kiliče a začali rubat hlava nehlava.

Křesťanští ubožáci nařikali a sténali. Jekot žen se mísil s nářkem dětí. Před mostem zhoustla tlačenice. Jen co se do ní zakously pohanské čepele, lidé pouštěli káry, odhazovali nůše a sbíhali do příbřežního rákosí. Brodili se mělčinou, zakopávali o kameny, padali a topili se. I mnozí z těch, kdo se prodrali na most, skončili v řece, buď je srazila splašená spřežení, nebo ostatní chudáci zaslepení pudem sebezáchovy. Dřevěná konstrukce hlasitě skřípala a praskala – nebyla na takovou zátěž stavěná.

Rychtářův vůz konečně vyjel na most. Michal Báthory za ním zastavil koně, hranou dlaně natáhl oba kohoutky pistole a otočil se. Dolepku namířil na jezdce, kteří se k mostu prosekávali skrz kvílející lidské stádo.

„Bismilláhi!“ vykřikl sipáhi v šišáku a pancíři a ohnal se mečem.

Michal stiskl spoušť. Zbraň zarachotila a z Turkova obličje

vystříkla krev. Kůň pod Michalovým zadkem splašeně poskočil a mladík jen tak tak nespadol ze sedla. Turci spustili zuřivý křik; kolem Michala zasvištěl šíp. Odpověděl výstřelem z druhé hlavně, ale kvůli kouři neviděl, jestli něco zasáhl.

Rychle obrátil koně a vyjel na most. Koňská hrud' a jeho nohy ve třmenech vrážely do pěších lidí, ale nedokázal tomu zabránit. Prázdnou pistoli zastrčil do pouzdra a popadl druhou.

Kousek před Michalem se sunul vůz se Sepešim a Julianou na kozlíku. Náhle cosi pronikavě zasyčelo v povětří. Na břeh kousek po proudu dopadla tříštivá střela z pevnostního děla, ohnivě zaprskala a vybuchla.

Kameny, bahno a chuchvalce travin létaly na všechny strany. Spřežení na mostě se splašilo a prudce trhlo vozem. Kola vlevo sklouzla z okraje, přičemž rozdrtila zbytky zábradlí.

„Paní Beličová!“ vykřikl Michal.

Seskočila z kozlíku právě ve chvíli, kdy osy kol sklouzly po krajním trámu. Vůz se nadobro převážil a z výšky skoro dvou sáhů se zřítil do řeky. Šíleně řičící muly strhl s sebou. Michal uslyšel z valníku ženský a dětský nářek. Polila ho ledová hrůza.

„Paní!“ zakřičel znovu na Julianu. Právě se zvedla z trámů, přeběhla k okraji mostu a vytřeštila oči na převrácený vůz v korytě řeky. Zpod plachty znělo volání o pomoc přerušované vykašláváním vody. Muly se marně snažily vysvobodit z chomoutů.

Michal myslel, že mu z toho hluku praskne lebka. Ohlédl se a uviděl, že Turci už rozprášili houf na břehu a vyjeli na most. Zakřivenými čepeli sráželi všechno, co jim přišlo do cesty.

Michal namířil druhou doleпку. Válečník v turbanu a červeném dolománu na něj cosi křičel, ale mladík mu nerozuměl – a ani mu rozumět nechtěl.

„K čertu s tebou,“ procedil skrz zuby a zmáčkl spoušť.

Kohoutek pistole škrtl o ocílku, zajiskřilo se, ale výstřel nevyšel. Michal vyvalil oči. Turek se zařehotal, pobídl koně a rozmáchl se mečem.

Michal přesunul prst na druhou spoušť a stiskl ji.

Výstřel ho skoro překvapil a ohlušil, zpětný ráz mu pořádně zadrnčel v lokti.

Turek se zřítil ze sedla tak prudce, až mu turban sletěl z hlavy. S hlasitým křupnutím kostí narazil do hrany mostu a odtamtud se

Kapitán Báthory: Hradba západu

svalil do řeky, bezvládný jako hadr. Jeho kůň zaržál a vzepjal se na zadní, přičemž vrazil do dalšího jezdce. Ten ucouvl a sotva se udržel v sedle i na mostě.

Michal tomu zmatku ukázal záda a pobídl koně za Julianou. Zemanka už s přizvednutou sukní sbíhala po svažujícím se úseku mostu.

„Paní Beličová!“ zvolal, když ji dostihl.

„Zachraň se, Michale!“

Zastrčil pistoli do pouzdra, sklonil se a natáhl k Julianě ruku.

„Kůň nás unese oba!“

Nadechla se, aby odmítla, ale Michal se sklonil ještě níž a mávl rukou v netrpělivém gestu.

Chytila se ho, navzájem si sevřeli zápěstí.

Odněkud přiletěl šíp a zasáhl Michalova koně do zadní nohy. Zvíře zaržálo a trhlo sebou tak prudce, že jezdceův zadek sklouzl z hladké kůže sedla.

„Pozor!“ zvolala Juliana.

Padající mladík do ní vrazil a společně přistáli v trávě u cesty. Raněný kůň popoběhl a třmen škulbl Michalovou nohou. Naštěstí mu byla holínka trochu velká a vyzula se – jak kůň utíkal, houpala se mu na boku.

„Sper to ďas!“ nadával Michal, zatímco se s Julianou snažili vstát. Kolem nich se míhali další uprchlíci – několika se podařilo přeplavat řeku a teď se škrábali na břeh a potáceli se k nedalekému lesu.

Mladík a zemanka utíkali za nimi – Michal s vrávoravými přískoky, protože z chodidla se mu postupně odmotávala onuce a překážela mu. V běhu znovu vytáhl pistoli. Jedna hlaveň selhala, ale zůstala nabitá a stačilo jen znovu nasypat prach na pánvičku. Alespoň v to doufal. Zuby odzátkoval prachovnici.

„Utíkej, Michale!“ otočila se k němu Juliana, když začal zaostávat. „Už jedou!“

Vrhl pohled přes rameno. Několik tureckých jezdců přejelo po mostě a vydalo se pobíjet uprchlíky na východním břehu.

Michal se zastavil, pustil prachovnici, natáhl kohoutek, namířil na nejbližšího jezdce a vystřelil.

Tentokrát pistole nezklamala – s rachotem vychrlila oheň a dým. Turek ale nespádl. Michal i přes vířící kouř viděl, že jezdec pobídl

koně. Pomstychtivě cenil zuby a v ruce svíral kopí s ratištěm vklíněným do podpaží.

„Utíkej, Michale!“ zaječela Juliana.

Chlapec ale věděl, že jezdci neunikne. Velmi rychle by ho dostihl a probodl zezadu.

Přehodil si kouřící pistoli do levačky a tasil šavli. Podobala se tureckým kiličům, měla širokou čepel a rozšířený konec s protiostřím. Mírně se přikrčil v kolenou a upřel zrak na rychle se blížící hrot kopí. Kristepane. Musí udeřit v pravou chvíli, jinak...

Kdesi za ním zarachotila salva výstřelů. Kulky zasypaly turecké jezdce na břehu. Jedna pleskla do hrudi Michalova protivníka. Muž se prudce zvrátil dozadu, přes koňský zadek a na zem, jen to žuchlo. Kopí neškodně upadlo do trávy. Michal uskočil před koněm a otočil se.

Juliana opodál něco křičela a oběma rukama mávala na jezdce, kteří se náhle vyřítili zpoza stromů a mířili po cestě k mostu. Polnice ostře zatroubila do útoku.

V čele šuranských husarů jeli Voronin a rytíř Urban. Kozák právě vystřelil z pušky, a přestože dlouhá hlaveň za jízdy divoce poskakovala, kulka osvobodila dalšího tureckého koně od břemene v sedle.

„Za Ježíše! Za království!“ vykřikl Tomáš Urban. Levou ruku měl v obinadle, ale dokázal v ní držet konec uzdy. V pravé dlani svíral šavli, a když s ní švihl, ve vzduchu se zatočila hlava v šišáku. Bezhlavý sipáhi v krvavém lijáku spadl z koně.

Husaři a Turci se srazili. Bojové pokřiky se slily do jediného ohlušujícího řevu, koně zaržáli, ocel zařinčela.

„Ponravy,“ cedil kapitán Motěšický přes zuby. „Odporné bezbožné ponravy!“

Skrz trhající se závoj kouře viděl, jak se po cestě od jihu valí další oddíly tureckých jezdců. Sipáhiové v přilbicích a kroužkových korazínech, ale i lehčeji oděni deliové a bešliové z pohraničních provincií.

Kapitán zamžoural, aby vyhnal slzy z očí. Nevěděl, zda to způsobil štiplavý kouř, nebo bezmocný hněv. Ukázalo se, že vdova

Kapitán Báthory: Hradba západu

Beličová a mladý Báthory měli pravdu; jejich zlé předtuchy se naplnily. Tím, že Motěšický přinutil civilisty odejít z pevnosti, je vydal napospas mohamedánským hrdlořezům. Jenže kdo mohl předvídat, že dorazí tak brzy a v takovém počtu, že udeří s tak prudkou krvelačnou silou?

Velitel pospíchal po udusaném hliněném ochozu za zády mušketýrů u střilen v kolové předprsni. Neúnavně pálili na nepřátele, kteří se rojili ve vylidněné vesnici. Na tuto vzdálenost jim však způsobovali jen zanedbatelné ztráty.

Srát na výčitky svědomí, opakoval si kapitán v duchu a přitom pevně svíral v dlani rukojeť šavle. *Později je utopím ve víně, teď na to není čas.*

„Rotmistře, hlášení!“ křikl na velitele střelců, když dorazil na severozápadní rondel.

„Jsou tady husaři, pane!“ narovnal se rotmistr Vrba.

„Urban?“

Rotmistr přikývl a ukázal na sever. „Uvázli na druhém břehu. Za mostem bojují s pohany. Jen Bůh ví, jestli se jim podaří probít do pevnosti.“

„Nepodaří, od jihu už obřezancům přicházejí posily,“ pohasl v Motěšickém plamínek naděje. „Dobíjejte! Rychle!“

„Pane? Hlavně jsou ještě horké a zbytky prachu...“

„Vytřete je ještě jednou! A nabít! Hněte sebou, v sázce jsou křesťanské životy!“

Obsluha děl jen poletovala kolem tří kolubrin. Dým z předchozích výstřelů se už povětšinou rozplynul, takže kapitán dohlédl na krvavou melu u mostu. Trochu se mu ulevilo, protože odsud to vypadalo, že útok Urbanových husarů spasil velkou část uprchlické kolony.

„Dýku,“ natáhl Motěšický ruku k Vrbovi.

Rotmistr mu podal náměrnou dýku, která měla na čepeli vyznačené dílky s čísly. Kapitán přešel k prostřední kolubrině – měla nejdelší hlaveň a největší kalibr – a přiložil hrot dýky k zadnímu žebrování. Pak začal točit kolečkem šroubu pod kovovým hroznem na konci děla.

Hlaveň, už tak mířící výrazně nahoru, se ještě o pár palců zvedla.

„Pane,“ pochopil Vrba kapitánův úmysl, „nejsem si jistý, jestli máme takový dostřel. Už jsme zkoušeli...“

„Zmije to zvládne,“ odsekl Motěšický. Tak říkali největšímu dělu. Kapitán přimhouřil jedno oko, druhým zkontroloval sklon hlavně podle dílků na dýce. Pak nástroj vrátil Vrbovi.

„Nastavte i ostatní děla. Honem!“

„Rozumím, pane.“

„Nabít tříštivými. A načněte nový soudek s prachem, aby byl určitě suchý. Hněte sebou, nemáme moc času!“

„Neustupujte!“ pobízel Tomáš Urban husary. Přes most neustále proudili Turci a šuranští jezdci museli chtě nechtě uvolnit dobyté pozice. „Probijeme se do pevnosti! Všemohoucí je na naší...“

Rytířův hlas odumřel v úsečném zachrčení. Juliana se ohlédla a uviděla, jak se Tomáš kymácí v sedle. Hrdlo mu prošpikoval turecký šíp – brada se bezvládně opřela o násadu s opeřením; hrot na tři palce vylezl ze šíje a okamžitě kolem něj vytryskla krev. Rytíř Urban pustil šavli a svezl se z koně, mezi bušící kopyta a spršky hlíny a krve.

„Bratře!“ vykřikla Juliana a chtěla se k němu rozběhnout, ale cestu jí prudce zkrřížil kůň.

Zvedla zrak a poznala Voronina. Hodil jí uzdu koně, kterého vedl za sebou. Zemanka ji chytla, ale podívala se na prázdné sedlo, jako by nechápala, co od ní kozák chce.

„Nasedejte! Michale, sem! Do sedla, musíme zmizet!“

„Můj bratr!“ zasténala Juliana, ale když jí Voroninův kůň uvolnil výhled, uviděla nad Tomášem stát tureckého válečníka. Popadl ležícího rytíře za vlasy, trochu ho nadzvedl a zaťal mu šamšíř do krku. Nepodařilo se mu oddělit hlavu na jeden úder, sekl tedy znovu a pak potřetí. Bezhlavý trup klesl do trávy. Turek se narovnal a s vítězoslavným výkřikem zvedl ukořistěnou hlavu. Krev se lila proudem.

Při pohledu do bratrovy náhle bezduché, ochablé tváře s pootevřenými ústy a očima v sloup Juliana srdceryvně, nesrozumitelně zaječela.

„Vezmi ji!“ křikl Voronin na Michala a obrátil koně proti Turkovi. Ten zahodil Urbanovu hlavu a sevřel meč v obou dlaních. Kozák se rozmáchl šaškou, ale v poslední chvíli strhl koně přímo

Kapitán Báthory: Hradba západu

na soupeře a chlap se zhroutil pod kopyta. S bolestným řevem se snažil vstát, ale Voronin obratně otočil koně, dojel k němu zezadu, sklonil se a zařal mu šašku do zátylku. Skoro useknutá hlava spadla bradou na hrudník a krev vychrstla do výšky jako gejzír z horkého pramene.

Husaři se bili urputně, zuřivě, snažili se pomstít velitelovu smrt, ale všechno marně. Nepřátel neubývalo, právě naopak, za hlasitého dunění kopyt po mostě projížděli stále noví. Zbytky šuranské jízdy se nadobro obrátily na útěk.

Voronin se vrátil k Michalovi, který se snažil zlomenou Julianu dostat do sedla. Nedařilo se mu to, kuň frkal a střečkoval.

„Tisíc pekel, pospěšte si!“ osopil se na ně kozák. Kolem ucha mu zasvištěl šíp. Otočil se oním směrem a viděl, jak se k nim blíží další jezdci v šišácích. „Zaklepete tady botama!“

Michal konečně nasedl na koně a Juliana se vyškřábala za něj.

Na hradbách pevnosti znovu zahřměly kanóny. Voronin a Michal se ohlédl. Ze severozápadního rondelu se vyvalilo mračno kouře. Vzduch rozpáralo hrozivé, rychle sílicí hvízdání.

„Pozor!“ vykřikl Voronin. Měl sokolí zrak a všiml si, jak se nad řekou mihlo něco černého.

Ze břehu na jejich straně řeky vyprskla hlína a trsy trávy. Železná koule poskočila a skutálela se mezi nohy tureckých koní.

„Niyáhá!“ zakvílel sipáhi, podle všeho velitel oddílu.

Koule vybuchla.

Smršť ohně, bláta, kamení a železných střepin smetla několik jezdců i s koňmi – kusy masa, pancířů a strojů odletovaly do všech stran.

Střela z druhé šuranské kolubriny dopadla na louku před mostem a způsobila tam podobnou zkázu.

Třetí koule šlehla mezi jezdce na mostě. Zmrzačila dva koně, což ji skoro zastavilo – bouchla do krajního trámu na mostě a spadla do řeky. Kdyby měla prostou prachovou rozbušku, voda by ji zneškodnila. Odpalovala ji však zápalná šňůra.

Výbuch zvedl mohutný gejzír vody, ve vzduchu s bzučením rotovaly dřevěné třísky. Jeden z pilířů mostu praskl a celá konstrukce se ve střední části převážila na jednu stranu. Okovaná kopyta klouzala po dřevě, řičící koně padali do vody a jezdci s nimi, jeden přes druhého.

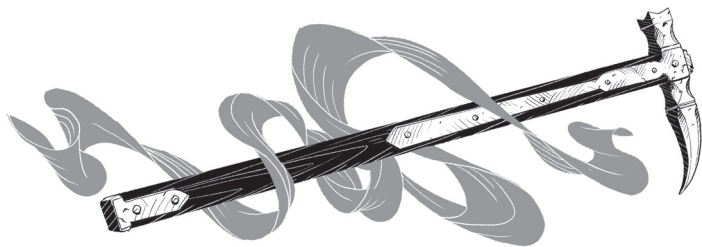
Juraj Červenák

Most i oba břehy zahalily chuchvalce šedivého kouře. Ozýval se z nich zoufalý křik a ržání, tu a tam vybíhali ranění koně a potácely se siluety zmrzačených mužů.

Voronin a Michal s Julianou jeli na východ, okrajem lužního lesa za zbytky husarské jízdy. Zvířata nemuseli pobízet, hrůza ze zkázy u mostu je nesla jako zázračný víchř, kopyta se sotva dotýkala země.

Než jim les zakryl výhled na řeku a vodní hrad, Voronin se naposledy krátce ohlédl.

Posádka pevnosti pokračovala ve střelbě, ale vesnici na břehu zachránit nemohla. Požár se šířil, většinu slaměných a šindelových střech už polykaly plameny. Dým stoupal k obloze jako zlé znamení a výstraha pro všechny křesťanský lid, že se na něj valí pohanská pohroma.

HLAVA ČTVRTÁ,

v níž Báthorymu promluví do duše. Michal přemýšlí o vrácení nechtěného dědictví. Baronka předvádí schopnosti noční šelmy.

Kníže Erberto Pio di Savoia neskrýval znechucení. Ostatně jako muž s nejvyšším šlechtickým titulem široko daleko nemusel nosit masku zdvořilosti a tajit své postoje či vnitřní rozpoložení. Ti, kdo s ním přišli do styku, velmi rychle zjistili, že plukovník je sice náladový, temperamentní a výbušný, jinak řečeno hulvát a grobián, ale zároveň podobnou otevřenost a upřímnost vyžadoval (a do jisté míry snášel) také od svého okolí.

„To je on?“ ohrnul masité rty. „Taháte mě za onuci, markýzi?“

„Ani v nejmenší, done Pio,“ odvětil Ottone Enrico del Caretto, markrabě se Savony, markýz z Grany a hrabě z Millesima, kterému však zjednodušeně říkali Otto de Grana. Přitom se neustále potměšile usmíval jedním koutkem úst, ale to byl jeho obvyklý výraz. „Jen se podívejte na ty jizvy.“

„Má jich věru požehnaně, ale jinak... vypadá jako nějaký vandrák.“

„Vandrování si tedy užil vrchovatě,“ přikývl de Grana. „Na vlastní pěst putoval až do sedmihradského Varadínu a pak v tureckém zajetí do Cařihradu a na Krétu.“

„Na Krétu? Opravdu?“

„Tak mi to vyprávěl. Na vlastní oči viděl osmanské provincie až

kdesi na perských hranicích, skutečný konec světa. Loni se dostal do Benátek a odtamtud uprchl do chorvatské bánoviny.“

„O tom jsem slyšel,“ přikývl Pio. „Bojoval u Kaniže ve službách Zrínského a Frankopana. Prý se mimořádně vyznamenal, zničil mnoho pohanských životů a zachránil ještě více křesťanských. Dokonce, ale to budou jen zveličené povídačky, tam zápasil s nějakými ďábelskými mocnostmi.“

„Také se mi tomu nechce věřit. Zato nemám žádnou pochybnost o nesčetných osobních duelech, v nichž porazil tucty saracénských válečníků.“

„Viděl jste ho šermovat?“

„Viděl. A nechtěl bych s ním zkřížit čepel ani v přátelském souboji. Ale vždyť jste si v hostinci určitě všiml vystavené lebky v turbanu.“

„Takovou mají v každé druhé hospodě. Ukradenou lebku z místní kostnice omotají barevným hadrem...“

„Tahle je pravá. Patřila Abdulláhu Toptanovi, proslulému rumelijskému hrdlořezovi. Spadla mu z krku díky kapitánovu meči. Jenže tím soubojem Báthory porušil Forgáčův zákaz a upadl do nemilosti. Kapitán a hrabě, jak sám zjistíte, se zrovna nemají v lásce. Mírně řečeno.“

„Kvůli jednomu nepovolenému souboji?“

„Po pevnosti koluje i historka o tom, co se stalo u Vozokan.“

„Vozokany?“

„Vesnice asi den jízdy na východ. Před jedenácti lety se tam strhla krutá bitva. Na jedné straně Forgáč, proti němu ostríhomský beg Mustafa. Navzdory čtyřnásobné přesile pohanů a těžkým ztrátám v křesťanském vojsku Forgáč zvítězil. Jenže nebýt Báthoryho, hrabě by hned při prvním útoku padl pod osmanskými meči, a kdo ví, na čí stranu by se pak Štěstěna přiklonila.“

„To mi nějak nejde do hlavy,“ tahal se kníže za dlouhý chlup, který mu rostl z bradavice na levé tváři. „Báthory zachránil Forgáčovi život, a od té doby je mezi nimi zlá krev? Proč?“

„Řekl bych,“ de Grana spiklenecky ztlumil hlas, „že Jeho Milost nerada zůstává někomu dlužná. Na Vozokany si potrpí, bylo to velké forgáčovské vítězství, a kapitánův skutek je tak trochu skvrnou na hrdinském eposu. Pokud mi rozumíte.“

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Forgáče zahanbuje vzpomínka na to, že mu kdosi zachránil krk?“

„Výstižně řečeno, plukovníku. Nejdříve Báthoryho povýšil a povolal do Újváru, jenže pověst mladého rytíře brzy zastínila i slávu hraběte.“

„Varovali mě, že je Forgáč pyšný a ješitný,“ Pio se neobtěžoval hovořit potichu. „Ale pokud je i žárlivý a zákeřný, jestli staví svůj lesk nad zásluhu ostatních...“

Kníže ztichl a jako by se náhle vzpamatoval z omámení, zamračil se, potrásl hlavou a narovnal ramena.

„To stačí, markýzi. Nezatahujte mě do místních klepů a pomluv. Na všechny si udělám vlastní názor. Válka o křesťanský svět už nehřmí na vzdáleném obzoru, burácí nám přímo na zápraží. V boji se ukáže, kdo je vyvolen Bohem, a kdo jen poletuje na čertově ocasu.“

De Grana se uklonil na znamení, že respektuje právě vyslovené, přestože úsklebek mu ze rtů úplně nezmizel.

Pio přikročil k podlouhlé dřevěné kádi. V ní napůl seděl, napůl ležel nahý muž. Světlovlasou hlavu měl opřenou o okraj vany a z pootevřených úst vycházelo klidné chrápání.

„Jsem zklamáný,“ povzdechl si Savojec. „Ještě ani nezapadlo slunce, a on si tady chrní. A jestli mě neklame čich, uspal ho chlast.“

„Kapitán si nikdy neodepře holbu piva. K tomu pár sklenek něčeho tvrdšího... a výsledek máte před sebou.“

Pio si založil ruce v bok a nadmul hrud'. Dokázal vypadat impozantně i bez černé zbroje. Ve skutečnosti byl teď bosý a na sobě měl pouze košili sahající do půli stehů. De Grana vypadal stejně, jen měl přes ramena přehozený ručník. Nacházeli se v lázních stojících v rohu náměstí za kalvinistickým kostelem, hned vedle budovy velitelství. Opodál za plentami z bílého plátna už lázeňští chystali šlechticům jejich vlastní vany. Na rozdíl od Uhrů a Němců, kteří vodě nedůvěřovali, protože prý roznáší nemoci, a navíc to byla oblíbená osmanská kratochvíle a musí na ní tedy být cosi bezbožného, si Italové na pravidelnou očistu potrpěli.

„Tohle je nepřípustné,“ zabručel Pio nakonec, zhluboka se nadechl, naklonil se k vaně a zařval:

„Báthory!!!“

Juraj Červenák

Spáč sebou trhl, pleskl dlaněmi do vody, s úsečným zachrochtáním se zvedl do sedu a zamžoural kolem sebe. Lázeň z pocho-pitelných příčin neměla okna a kahance poskytovaly jen chabé světlo.

„Co se děje?“ zamumlal Báthory na dvě přízračné postavy. „Co jste zač?“

„Mě snad poznáváte,“ přikročil de Grana blíže ke kádi.

„Markýz...“

„Zdalo se vám o dámě, kapitáne?“ zašklebil se mladý šlechtic.

„Anebo jste usnul v náruči lázeňské?“

Báthory si pod hladinou potaženou mastnými mydlinami zakryl dlaněmi rozkrok.

„Plukovníku,“ otočil se de Grana k Piovi – trapná situace mu evidentně působila nemalé potěšení, „dovolte mi představit vám rytíře Kornela Báthoryho. V císařském vojsku dosáhl hodnosti kapitána.“

„Rytíře?“ podivil se kníže. „Nebyly Báthoryům přiznány vyšší tituly? Hraběcí, dokonce knížecí? Ksakru, vždyť jeden z nich byl korunován!“

„Sedmihradská větev,“ zachraptěl Báthory, pořád vyvedený z míry. „My z Banských vrchů jsme se úplně odtrhli a zůstali nízkého stavu.“

„Velmi nízkého, jak vidím,“ odfrkl si Pio.

Báthory se zachmuřil, mlaskl a chtěl něco odseknout, ale de Grana ho předběhl:

„Kapitáne, před vámi stojí kníže Erberto Pio di Savoia, pán z Carpi a Mirandoly.“

Báthory se nehýbal. Seděl nahý v téměř studené vodě, své poklady ukryté v dlaních, a hleděl na robustního italského šlechtice s podrážděně naježenými kníry. Nakonec ze sebe vysoukal:

„Jsem poctěn, Vaše Jasnosti.“

„Výsosti,“ opravil ho Pio. „Ale na tituly si nepotrpím. Budete mě oslovovat *plukovníku* nebo *pane*, nanejvýš *done Pio*.“

„Done Pio. Dovolte mi...“

„Neopovažujte se vstát,“ zavrčel Savojec.

Ozvaly se kroky a zpoza plachet oddělujících vany vyšla růžolící dívka s vlasy pod čepcem.

„Velkomožní pánové,“ udělala pukrle, „lázeň je připravená.“

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Doufám, že je voda horká,“ zabručel Pio. „Po té jízdě je na mně špína přischlá jako strup na staré ráně.“

„Ráčíte si přát i felčarovy služby, pane? Zuby trhá velmi zručně, ani se nenadějete, a...“

„Není potřeba. Ať se šetří pro následující dny.“

„Ještě víno, kapitáne?“ usmála se dívka na Báthoryho. „Anebo... něco jiného?“

„Ne!“ zarazil ji příkře Pio a znovu si založil ruce v bok. „Sežeň kapitánovi lazebníka s ostrou břitvou, a to hned. Vypadáte jako loupežník z odlehlé hornouherské jeskyně, Báthory. Okamžitě se dáte do pucu. Vystřízlivíte, přestanete se vyčerpávat kurvením a zítra ráno se přihlásíte na velitelství jako muž hodný své pověsti. Turkobijce připravený bránit křesťanskou vlast.“

„Křesťanskou vlast?“ ucedil Báthory.

Piovi zrudl obličej, bradavice hrozivě vystoupily. „Slyším dobře? Zazněl ve vašem hlase znevažující, nebo dokonce pohrdavý tón? Mám to chápat tak, že ve vás turecké otroctví otupilo oddanost všemohoucímu Bohu, Svaté říši a našemu vznešenému císaři?“

„Sloužil jsem říši dlouhá léta,“ odsekl Báthory. „Prolil jsem v císařově jménu potoky krve...“

„Potoky?“ zvolal Pio. „Potoky jsou málo, kapitáne! Během boje o Újvár jí prolijeme celé řeky! Černé moře u ústí Dunaje zrudne krví, která zde vyteče. A vy budete pouštět pohanskou žilou s námi, po boku svých křesťanských druhů!“

„Pane, moje rodina...“

„Rodina?“

„Můj syn...“

„A dáma vašeho srdce,“ dodal de Grana.

„Jsou někde tam venku, na útěku, možná v tureckém zajetí...“

„O čem to žvaníte, Báthory?!“ vyštěkl Pio. „Koho zajímají nějakí civilisti?“

„Mě, pane.“

„Stavíte osobní zájmy nad službu říši a Bohu? Jestli je to tak, jste zrádce a já vás nechám rovnou pověsit!“

Báthory se zadíval do vzteklého bradavičnatého obličeje a znenadání ucítil, jak se do něj namísto vzdoru vkrádá... že by hanba?

„Vaše Výsosti...“

„Co jsem říkal o tom titulování? A vůbec, držte hubu. Mlčte

a dobře mě poslouchejte.“ Pio se opřel dlaněmi o okraj vany. „Forgáč s vámi možná nedokázal udělat pořádek, ale já vás postavím do latě raz dva. Z povalečského lejna, na které se teď dívám, ukovám meč. Ostří, které bude kosit hlavy po tuctech a z něhož si ta bezbožná chátra před branami nasere do bot. Rozumíte, kapitáne?“

Báthory neodpověděl. Správně vytušil, že Pio ještě neskončil.

„Potřebujeme vás, kapitáne. Zapište si to za uši. Seru na vaše malicherné spory s Forgáčem. Odteď spadáte pod mé velení. Přivedl jsem posily, ale už po krátké obhlídce pevnosti vím, že nebudou stačit. Čelíme obrovské přesile, a proto potřebujeme morální vzpruhu. Lidé jako vy musejí jít příkladem, hnát se do boje jako první, v jedné ruce meč, v druhé křesťanský prapor. Uděláte to, Báthory. Slyšíte správně, na konci té věty nebyl otazník. Budete zase hrdinou, učiněným novozámeckým Herkulem. Posádka si o vás vypráví neuvěřitelné báchorky. Vykuchal tolik a tolik osmanských zabijáků, zachránil ten a ten urozený zadek, samotného Ďábla zahnal zpátky do pekla. Nejpozději ráno chci před sebou vidět chlapa z těch pověstí. A chci uvěřit, že to všechno opravdu dokázal a zase dokáže. Stanete se symbolem, který obráncům Újváru naplní srdce odvahou a odhodláním.“

Báthory na Pia zíral, jako by právě sestoupil ve zlatém kočáru přímo z nebes. I de Grana se přistihl při tom, že má pootevřená ústa.

„Chci slyšet, že souhlasíte a že mě poslechnete,“ zavrčel kníže. „Že přestanete mrhat svým zdravím a schopnostmi. Zvednete hlavu, pochlapíte se a společně s námi zastavíte pohanskou povodeň. Tím nejlépe ochráníte své blízké, kteří jsou na útěku bůhví kde.“

„Pane...“ zachrptěl Báthory. „Vaše Výsosti...“

„Přestaňte s tím! Chci od vás slyšet rozhodné chlapské slovo.“

„Máte titul knížete.“

„Cože?“

„Kníže stojí nad hrabětem. Znamená to, že jste převzal velení pevnosti?“

„Ne. V tomto případě rozhoduje vojenská hodnost. Jsem jen plukovník, Forgáč generál, nemůžu mu rozkazovat. Ale ujišťuji vás, že mé slovo má váhu. Takže když se ráno na můj rozkaz dostavíte na velitelství, nikdo proti vaší přítomnosti na poradě nebude nic namítat. Ani proti mému rozhodnutí učinit z vás velitele Vídeňské bašty.“

Kapitán Báthory: Hradba západu

Báthory pozvedl obočí.

„Přesně tak,“ přikývl Pio a pro změnu se usmál, přestože to byl spíše úšklebek Lucifera, potěšeného utrpením hříšné duše. „Budete bránit ravelin před západní bránou. Pohanský útok se soustředí na jižní bašty, protože jsou jako staré coury – zanedbané a snadno dostupné. Nejdříve se ale Turci musejí dostat k příkopu, což znamená dobýt násep s palisádami a oba dva raveliny na předmostích. Nepochybně na ně zuřivě zaútočí, ale jsem přesvědčen, že pod vašim velením je posádka bude bránit do poslední kapky krve.“

Chvíli trvalo, než se Báthory zmohl na slovo. „Vídeňské baště velí kapitán Schlechtenthal.“

„Jeho mušketýrské oddíly od zítřka spadají pod vaše velení. Takže jsme dohodnutí. Zítra po mši vás očekávám na velitelství. Ať jste jako ze škatulky, odpočinutý, nasnídaný, bez kocoviny. Děvče, je tady ten holič?!“

Lázeňská, která celou scénu sledovala s rozšířenýma očima, a jak Pio zvyšoval hlas, krok za krokem ustupovala, teď rychle došla blíž a znovu se uklonila.

„Hosty obvykle holím já, Vaše Výsosti.“

„*Plukovníku* nebo *pane*, to platí pro všechny. Chop se břitvy a s chutí do práce. Ale žádné techtle mechtle! Markýzi?“ Pio ukázal Báthorymu záda a zamířil ke své vaně. De Grana ho následoval, ale předtím si ještě neodpustil krátké mrknutí na kapitána, napůl přátelské, napůl posměšné.

„Ještě víno, kapitáne?“ zeptala se dívka tlumeně.

Báthory na ni pohlédl a zamračil se. Cítil se, jako by měl místo mozku smaženici.

Nakonec tiše zaklel a zavrtěl hlavou.

V době, kdy Voronin v tureckém zajetí sloužil učenému Čelebimu, viděl v Istanbulu jakéhosi potulného mnicha z východu, který dokázal spolknout meč i hořící pochodeň a chodil po rozžhaveném uhlí jako jiní po orosené trávě. Také dokázal ležet na posteli z hřebíků, přičemž ho žádný nezranil.

Podobně se Voronin cítil teď. Ať už stál, nebo seděl, jako by

Juraj Červenák

chodil po ostrých hrotech. Jenže ty jeho pronikaly kůží a nořily se hluboko do těla.

Tábořili pořádný kus od cesty, mezi stromy na okraji lužního lesa. Vozy, na nichž přivezli zraněné z boje u mostu, postavili do kruhu okolo ležení. Hlídku drželi čtyři husaři, kteří přežili krveprolití a přidali se k uprchlíkům, protože mezi nimi měli příbuzné.

Voronin na Julianu a Michala naléhal, aby se od ostatních oddělili a pokračovali hlouběji do močálu.

„Turecká jízda pročesává kraj a dříve nebo později najde stopy vozů,“ opakoval.

Juliana ho neposlouchala. S přímo fanatickým zanícením se pustila do ošetřování raněných. Určitě tím chtěla přehlušit zármutek a hrůzu z bratrovy smrti, případně se za Tomáše chtěla pomstít tím, že zachrání co nejvíce životů ohrožených ranami po pohan-ských zbraních.

Ke všemu museli rozdělat oheň – potřebovali převařenou vodu na čištění ran. Voronin bručel, že se nedožijí dalšího rána, ani kdyby se kolem tábora rojili všichni strážní andělé.

Pozdě večer seděli kolem dohořívajícího ohně a snažili se odpočívat. Juliana vypadala ztrhaně. Ještě nikdy ji neviděli v takovém stavu. Neplakala, nezbyly jí síly už ani na ronění slz, ale zřetelně na ní rozeznali, že dnes ztratila kus duše.

Voronin bafal z čibuku. Michal držel na kolenou benátský meč a zrakem přejížděl po lesklé čepeli, jako by na ní četl nápis, pro jiné neviditelný.

„Teď je tvůj,“ řekl kozák.

Michal zavrtěl hlavou. „Pořád patří otci. I pistole.“

„Hm. Jak říkáš. Ale dnes jsi je řádně provětral.“

„Nosím je jen do chvíle, než si je otec vezme zpět. I schiavonu budu takhle opatrovat.“

„Takže je to pravda?“ zvedla Juliana hlavu a odhrnula si z voskové tváře pramen vlasů. „Je naživu?“

„Prý ano,“ vyfoukl Voronin obláček kouře a obrátil zrak k nejbližšímu vozu.

Zády k širokému kolu žebříňáku seděla Ileana Rónayová. Navzdory zmatku během boje u šuranského mostu se jí nepodařilo uprchnout. Roztažené ruce měla přivázané ke dřevěným paprskům jako odsouzenec připravený na lámání v kole. Vypadala

Kapitán Báthory: Hradba západu

stejně vyčerpaně jako Juliana a obličej barvy oloupaného jablka měla lhostejný, nevšimavý. Kdyby se ale podívali lépe, mohli v jejich očích chvílemi postřehnout záblesk zájmu.

„Vlčice tvrdí, že když Kornela viděla naposledy, byl živý a zdravý,“ dodal Voronin. „Jako zajatec v tureckém táboře dole u Újváru.“

„Dá se jí věřit?“ zeptal se Michal a zastrčil schiavonu do pochvy.

„Sotva. Ale ta cikánka...“

„Kdo?“ zamračila se Juliana.

„Vlčice a její smečka přepadly cikánský tábor. Tam jsme je dostihli a pobili. Našli jsme tam mladou cikánku. Žitavská Sibyla, tak jí prý říkali. Slyšeli jste o ní?“

Michal a Juliana svorně zavrtěli hlavami.

„Věštila z Kornelova meče.“

„Věříš něčemu takovému?“ zapochyboval Michal.

Voronin se nevesele pousmál. „Divil by ses, čemu všemu jsem ochoten věřit. S tvým otcem jsme zažili věci, které...“ Zavrtěl hlavou ve snaze zahnat zlé vzpomínky. „Tak nebo tak, ta cikánka Kornela znala. Pamatujete si, jak nám vyprávěl, že jednou skoro zemřel? Nahoře v Banských vrších, když ho zranili martalovci...“

„Chceš říct, že ta věštkyň...?“

„Přesně. Ona ho tehdy pomáhala léčit. Znala i jméno alchymisty, toho starého Žida.“

„A tahle cikánka se dotkla otcova meče a řekla, že je naživu?“

„Prý ho viděla. V nějaké prorocké vizi. Byl v Újváru. Ne ve velko-vezírově táboře v předpolí, ale přímo v pevnosti.“

„Takže utekl?“

„Anebo ho vyměnili za tureckého zajatce.“

„Opravdu se spolehne na slovo cikánské věštkyň?“ zeptala se Juliana. Viditelně ale ožila, její zmučená mysl se chytala každé dobré zprávy, ať už zněla jakkoli neuvěřitelně.

Voronin potáhl z dýmky. „Já jí věřím. Bylo v ní něco... hm. Nedokážu to pojmenovat. Něco zvláštního.“

„Pokud je tedy otec v Újváru...“ začal Michal, ale nedopověděl.

Kozák pokýval hlavou. „Vím, co tě napadlo, molodče. Taky o tom přemýšlím. Být tak s ním, třebaš v obklíčené pevnosti, bok po boku, děj se, co děj, do posledního dechu. Ale tohle je třeba dvakrát si rozmyslet. Forgáč dostal u Dunaje ukrutný výprask. Skoro celou novozámeckou posádkou pohnojil parkánské pole.“

Juraj Červenák

V pevnosti bude teď... přinejlepším tři tisíce mužů. Proti padesáti tisícům Turků a poturčenců. A to ještě nedorazila tatarská horda.“

„Újvár dostane posily. Za Váhem táboří císařské vojsko. Palatin vyhlásil insurekci ve všech předdunajských stolicích.“

Voronin si povzdechl. „Jen aby se mocipáni opravdu odhodlali k činu a nenechali v tom Forgáče samotného. No a i kdybys měl pravdu a Hradba západu nějaký zázrakem zadržela osmanskou povodeň, je tady jiná otázka: Jestli by Kornel chtěl, abychom tam byli s ním. A teď nemluvím o sobě.“

„Neopovažujte se, Stěpane,“ zachytila Juliana jeho pohled. „Nechci slyšet o *pomoci dámě v nesnázích*. Jsou to jen výmluvy. Pokud vás někam táhne oddanost druhovi ve zbrani, nechci a nesmím být příčinou porušení tohoto závazku. Není třeba mě zachraňovat a opatrovat. Právě naopak – jestliže se rozhodnete jet do Újváru za kapitánem, pojedu s vámi.“

„Moje řeč,“ přidal se Michal. „Ze Šuran nás vyhnali, ale mrzelo mě to už ve chvíli, kdy jsme vyjeli z brány. Se sedláky na útěku.“ Odfrkl si a zavrtěl hlavou. „Podruhé se nenechám takhle odstrčit, obalamutit řečmi o tom, že mám hlídat sukně. Říkám – pojedme do Újváru. Ten meč je znamení. Chápete? Dostal se nám do rukou, protože i nebesa chtějí, abychom ho vrátili otci.“

„Tomu docela věřím,“ ušklíbl se Voronin pod vousy. „Schiavona i dolepký si přímo říkají o návrat do Kornelových rukou.“

„Takže máme plán,“ uzavřela Juliana. „Ale nejdříve dostaneme tyhle lidi,“ rozhlédla se po vyčerpaných a zmrzačených uprchlících ležících a posedávajících okolo, „do bezpečí.“

„Jenže kde je teď bezpečí?“ rozpažil Michal ruce.

„V kopcích za Žitavou je klášter. Dobře opevněný. Spravují ho paulíni, bílí mniši. Určitě neodmítnou pomoc křesťanům v nouzi.“

„Jak je to daleko?“ chtěl vědět Voronin.

„S vozy a raněnými... asi den. Zítra večer bychom tam mohli být.“

„Hm. Tak dlouho bez nás myslím Kornel vydrží.“

„Hej!“ zvolala najednou Ileana.

Otočili se k ní.

„Potřebuju si ulevit. Ta břecha, kterou jste mi dali k večeři, mi roztančila střeva.“

Pořád se na ni nedůvěřivě mračili.

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Mám se posrat?“ zavrčela. „Chcete nocovat v takovém smradu?“

„Ne že bychom my ostatní voněli jako rozkvetlá louka,“ zabručel Voronin a odložil dýmku, „ale proč to zhoršovat?“

Přešel k baronce, dřep si a špičkou nože povolil jeden z uzlů, které jí poutaly zápěstí k paprskům kola.

„Dej na moji radu, čubko. O nic se nepokoušej. Při sebemenším podezření, že je to nějaký figl, tě popadnu za pačesy a jediným máchnutím ti useknu kebuli.“

„Hlavně sebou hni.“

Kozák uvolnil baronce ruce, ustoupil a sundal od opasku stočený bič. „Jdeme.“

Potřebovala chvíli na rozhýbání ztuhlých končetin, pak s Voroninem za patami obešla vůz a překročila oj. Vešli do tmy před vozovou hradbou a kozák požádal husara, který tam držel hlídku, aby šel s nimi a dával dobrý pozor.

Baronka přidala do kroku, přičemž už si rozepínala opasek. Zašla za nejbližší strom, stáhla si kalhoty i kalhotky, dřepila si a dala průchod potřebě.

„Kristepane,“ odplivl si Voronin.

„Co?“ zasténala úlevou. „Myslel sis, že šlechtičny serou fialky?“

„Ty jsi asi taková šlechtična jako já ruský car.“

„Nic o mně nevíš, pitomče. Vůbec nic. Podej mi lopuch!“

„Cože?“

„V těchhle mokřinách určitě rostou.“

„Copak jsem tvůj sluha?“ zabručel kozák, ale pak pokynul husarovi, ať dává pozor, a vykročil k trsu velkých listů.

Utrhl první, když náhle zaslechl, jak se Ileana zhluboka nadechla. Prudce se k ní otočil, aby ji umravnil, ale podle bledého zadku poznal, že pořád dřepí se staženými kalhotami. Zaváhal.

Baronka zvedla obličej k noční obloze a zavyla.

Voronin měl pocit, že mu nohy vrostly do země. V životě nic takového neslyšel, alespoň ne z lidských úst. Vyτί doslova rozhrnovalo koruny stromů, rozprostřelo se nad lesem a loukami, až přešlo do štekavého smíchu.

„U Hospodina,“ zadrkotaly husarovi zuby.

Voronin setřásl ochromení a trhl rukou s karabáčem.

Ileana se postavila a znovu se nadechla.

Podruhé už nezavyla. Kozákův bič prořal vzduch a z boku ji šlehl do hlavy. S úsečným zaskučením upadla na zem, jen tak tak, že neskončila ve vlastní špíně.

„Vážně jsi čubka. Špinavá čubka,“ kráčel k ní Voronin a smotával přitom karabáč. „Mělo mě napadnout, že ti musím zacpat hubu. Čeho jsi tím chtěla docílit? Tví turečtí kumpáni se sotva dovtípí, že je to volání o pomoc.“

Vlčice popadla dech a z hrdla se jí znovu začal drát ten zvířecí hlas.

Kozák ji bezohledně kopl do boku. Zkroutila se a přidušeně sténala. Až po chvíli si Voronin uvědomil, že se syčivě směje.

„Kdo říká,“ cedila skrz zuby, „že jsem chtěla přivolat Turkey?“

Voronin v sobě potlačil nutkání opravdu jí ublížit.

„Obleč se a vstávej!“

Když znovu překračovali oj vozu, v dálce zavyl vlk. Voronin se prudce ohlédl.

Vzápětí se ohlásila druhá šelma, tentokrát z jiného směru. Vyty rozřízlo noc jako tesák čerstvou kořist a z trhlín prýštila černota temnější než smola na dně pekla. Voroninovi přeběhl po zádech mráz.

„Jednu kumpanii jsme ti pobili, tak si verbuješ další?“ zasyčel.

Vlčice se tiše chechtala. Ztichla, když ji kozák popadl za vlasy a odvedl zpátky ke kolu vozu.

Voronin v duchu klel a musel si znovu zapálit, aby se aspoň trochu uklidnil. Dočkat se rána bude ještě těžší, než původně předpokládal.

V noci skoro nezamhouřili oka; nanejvýš jim tu a tam klesla víčka a oni nakrátko upadli do dřímoty protkané zlými sny.

Vyty vlků se bez ustání rozléhalo krajinou, poletovalo sem a tam, chvílemi se vzdalovalo a potom zase přibližovalo. Unaveným myslím se zdálo, že to nejsou hlasy obyčejných zvířat, ale nějakých dábelských šelem. Ženy a děti v táboře se choulily k sobě, přidušeně kvílely a polohlasně se modlily. Muži v obavě před sbíhající se smečkou znovu rozdělali oheň, přestože světlo mohlo přivábit Turkey slídící po krajině.

Kapitán Báthory: Hradba západu

Nepřátelé se ale neukázali a ani vlci se do mihotavého světla zpoza vozové hradby neosmělili.

Navzdory tomu se svítání nedočkali beze ztrát – dva vesničané, postarší muž a malá holčička, podlehli těžkým zraněním z bitvy u mostu. Holčička předtím, než nadobro utichla, několik hodin sténala a prosila matku, aby nějak utišila bolest. Michal Báthory měl celou dobu sto chutí vytáhnout dýku a propíchnout si hrotem ušní bubínky. Voronin vykouřil všecken tabák. Juliana se šeptem modlila, protože kromě toho už pro dítě udělala všechno.

Ráno pohřbili mrtvé do mělkých hrobů a vyrazili. Přebrodivši Žitavu a pokračovali na východ. Vesničané souhlasili s Julianiným návrhem, aby požádali o útočiště v paulínském klášteře.

Jezdec na odpočatém koni by cestu ze Šuran do kláštera zvládl za dvě, nanejvýš za tři hodiny. Jenže oni vezli raněné na vozech a nemohli jet po cestách, takže se spřežení musela trmáct po loukách a vlhkými lesy. Pokračovali pomalu, kvůli raněným často odpočívali, a než se odvážili zase pohnout, posílali muže na výzvědy, jestli na ně někde vpředu nečíhají pronásledovatelé.

Z jednoho průzkumu se dvojice husarů vrátila se špatnými zprávami. Šlo to vyčíst z jejich bledých obličejů.

„Co je?“ vykročil jim Voronin vstříc. „Pohané?“

Zavrtěli hlavami a podívali se jeden na druhého, zjevně v rozpacích, co vlastně říct.

„Mluvte, k čertu! Co jste našli?“ pobízel je kozák. Mluvil ale tlumeně, nechtěl špatné zprávy roznášet po celém průvodu.

„Další skupinu uprchlíků,“ odvětil mladší husar. „Na kraji lesa u potoka. Šuranský kovář, obecní notář s dětmi, dvě nebo tři rodiny z horního konce...“

Voronin se zamračil. Kolona, která včera vyjela z pevnosti, se během bitvy u mostu a na útěku před osmanskou jízdou rozdělila na několik částí. To byl jeden z úkolů vyzvědačů – kromě hrozeb měli pátrat po dalších uprchlících rozprášených po kraji.

„Mrtví?“ zeptal se zpoza kozáka Michal Báthory.

Husari přikývli. „Ale nerozsekaly je turecké šavle.“

„Tak co je zabilo?“ zavrčel Voronin. „Mluvte jasně!“

„Byli roztrhaní,“ dostal ze sebe starší muž a pokřížoval se. „A nejen to. I... pokousaní.“

„Sežraní,“ vyslovil to jeho druh. „Doširoka roztahaná střeva,

krvavé cáry šatů, ohryzané kosti. Jenom z hlav něco zůstalo, jinak bychom je ani nepoznali. Bůh opatruj jejich duše.“

Na Voroninův obličej dosedl stín. Otočil se a zalétl pohledem k Ileaně Rónayové.

Seděla přivázaná ke stromu a pozorně sledovala muže u koní. I když měla ústa ucpaná hadrem a převázaná druhým, rozeznali v její tváři pobavený úšklebek.

„Jen se na ni podívej,“ ucedil kozák k Michalovi. „Víš, co se stalo. A je na to pyšná. Udělaly to bestie, které v noci svolala a poštvala na všechno živé v okolí. Vlk je plachý, na člověka nezaútočí. Tyhle šelmy ale posedla ďábelská síla. A ta čubka to má na svědomí.“

„Pak je ještě horší a nebezpečnější, než nám vyprávěl otec.“

„Mnohem.“

„Kdo ví, jaké pekelné mocnosti ještě může vyvolat.“ Michal se naklonil ke kozákovi, až měl bradu u jeho ramene. „Měli bychom se jí zbavit. Jednou provždy. Mršinu zatížíme kamenem a hodíme do močálu.“

Voronin s údivem pohlédl na mladíka, ale pak přikývl.

„Od včerejška na to myslím. Ale co když probudíme něco ještě horšího?“

„Myslíš, že když ji zabijeme, padne na nás kletba? Věříš takovým věcem?“

„Už jsem ti říkal, že věřím leccemu. Navíc – je vůbec možné zabít ji obyčejným železem nebo olověnou kulkou?“

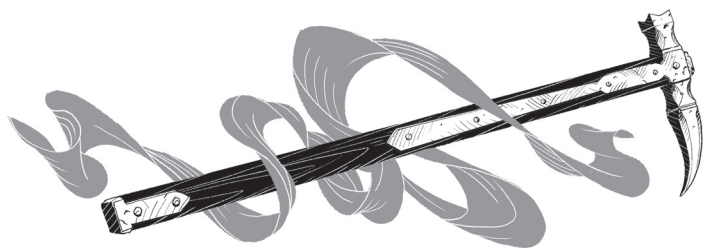
„O tom se hned přesvědčíme,“ položil mladík na pažbu pistole.

„Počkej. Neunáhleme se. Vezmeme ji do kláštera a tam se mnichů zeptáme na radu. Ti už budou vědět, co s takovou bosorkou, jak zapudit běsy, kteří v ní sídlí. A když bude potřeba, probodneme jí to černé srdce.“

„Jen abychom nelitovali, že jsme s ní neskoncovali dřív.“

Voronin se otočil k vyzvědačům. „Jazyk za zuby, molodci. Myslí to vážně. Lidé jsou i bez podobných zpráv vystrašení až nad hlavu. Pojedete v čele průvodu. Místu, kde jste našli mrtvoly, se vyhneme širokým obloukem.“

Husaři přikývli a zastrčili nohy zpátky do třmenů.

HLAVA PÁTÁ,

v níž si Báthory vybírá něco na sebe. Noční pronásledování zastaví až nečekané zjevení. Dočasné útočiště halí stín neblahé minulosti.

„Kapitáne,“ přivítal Báthoryho zbrojní komisař Louis Perpignan, zvaný Bonbon. „Rád vás zase vidím, ale... co je příčinou? Nespokojenost s minulým výběrem? *U Italů* jsem měl to potěšení na vlastní oči vidět, že vám šavle sedí do dlaně, jako byste s ní vybojoval své nejslavnější duely. Tak snad pistole?“

„Pistole mi také vyhovuje,“ odvětil Báthory. „Nepřišel jsem se stížností.“

„Bon, bon. Takže jak vám tedy...“

„Potřebuji něco na sebe.“

„Ach ano.“

„Byl jste u toho, když mě jmenovali velitelem Vídeňské bašty...“

„Ó, ano, nejzábavnější porada za hodně dlouhou dobu. Forgáčovi se ten návrh ani trochu nelíbil, ale bylo nanejvýš potěšující sledovat, jak si don Pio vydupal své.“ Komisař se usmíval od ucha k uchu. „V každém případě je to pro vás pocta. Západní ravelin se určitě stane cílem prvního osmanského útoku. Proto se naproti němu utábořily velkovezírový nejlepší oddíly, včetně janičářů. Určitě už se nemůžete dočkat, až smočíte čepel v pohanské krvi.“

Báthory na podsaditého, šedivého, už skoro bělovlasého

Juraj Červenák

Francouze pohlédl s podezřením, že si z něj utahuje. Zdálo se však, že svá slova myslí vážně.

„No... ano,“ přisvědčil nejistě. „Je zde oprávněný předpoklad, že si Turci brousí zuby na Vídeňskou baštu. Už začali kopat druhou paralelu...“

„*Mondieu*, člověk musí obdivovat jejich rychlost.“

„Skutečně. Brzy se pustí do přibližovacích sap. Až se dostanou na úpatí glacisu, vyhloubí tam další paralelní zákop a z něj už budou ostřelovat anebo přímo šturmovat naše palisády na kryté cestě. Možná se odváží i na samotný ravelin...“

„A vy se potřebujete lépe chránit,“ dodal Perpignan.

„Zřejmě se vyskytnou okolnosti, kdy mi klobouk a kožený kabátec nebudou stačit.“

„Souhlasím. Bon, bon, pojďte. Něco vám vybereme.“

„Nechci vás zdržovat, pane komisaři, určitě máte povinností až nad hlavu...“

„Ale jděte! To nestojí za řeč. Rytíři vašich kvalit je nutné vybrat zbroj odborně! Následujte mě, prosím.“

Vykročili napříč rušným nádvořím. Perpignan za chůze klepal holí s okovanou patkou a ručkou z jeleního parohu.

Novozámecká zbrojnice stála na jižním konci pevnosti, naproti ní se zvedala kurtina spojující Žerotínovu a Forgáčovu baštu. Na první pohled vypadala jako palác, měla stejný tvar jako arcibiskupské nebo hraběcí sídlo – čtyři patrová křídla spojená do čtverce s prostorným nádvořím uprostřed. Zbrojnice však vynikala mnohem pevnější taškovou střechou (pečlivě podezděnou, jak Báthory věděl), malými zamřížovanými okny na vnější straně a početnými hlídkami u obou bran. Byla to vlastně jakási pevnost v pevnosti.

Už na dvoře bylo zřejmé, kde se člověk ocitl. V jednom rohu se nacházela kovářská dílna, v níž se dnem a často i nocí opravovaly poškozené zbraně a vyráběly nové. Odlévaly se zde dělové koule, kulky do pušek i železný hrách, kterým se plnily kartáčové střely nebo granáty a bomby. Střely všech druhů a kalibrů, od plných přes duté až po řetězové, se vršily podél vnitřních stěn zbrojnice, všechny naolejované a kryté dřevěnými stříškami, aby nezrezivěly. I tesaři a další řemeslníci usilovně zhotovovali nejrůznější potřeby pro obléhání – Báthory si všiml několika útočných břevén, což

Kapitán Báthory: Hradba západu

byla vlastně dvě velká kola spojená silnou kládou, okovanou dlouhými ostrými hroty. Pod jednou stříškou byly do výšky naskládáné železné ježky – měly čtyři hroty umístěné tak, aby při dopadu na zem vždy jeden trčel vzhůru a čekal na chodidla či kopyta.

Perpignan a Báthory vešli do podjezdu brány a komisař odbočil na schodiště. Zatímco v přízemí skladovali především prach, dělostřelecké potřeby a různé druhy hořlavin a výbušnin, klenuté místnosti v patře byly zaplněny ručními zbraněmi a zbrojemi, lany a dalším vybavením.

„Pokud dovolíte, kapitáne, jsem vaším dlouholetým obdivovatelem,“ drmolil starý Francouz, zatímco procházeli úzkou chodbou podél dlouhé řady zamčených dveří. Na každých visel podrobný soupis všeho, co se nacházelo uvnitř. Muškety a furkety, karabiny a pistole, kopí, halapartny a píky, palcáty, válečné sekery a čakany, ale i skladiště felčarských potřeb, obvazů, léků, a dokonce jedů.

„Na vlastní oči jsem viděl, jak jste setnul hlavu obávaného Abdulláha Toptana,“ pokračoval Perpignan. „Tak, tak, byl jsem u toho. Skvostný souboj završený mistrovským úderem. Škoda, že vás pak Forgáč převedel do toho zapadákov.“

Báthory nic neříkal. Znali se už dobrých deset let, i když se nikdy nestali přáteli. Perpignan patřil ke služebně nejstarším členům posádky. Byl komisařem zbrojnice, anebo, jak měl ve zvyku sám sebe označovat ve vzletně znějící rodné řeči, *commissaire ordinaire de l'artillerie*. Odpovídal za správné uskladnění stejně jako za výdej a dopravu zbraní, střeliva a dalších potřeb. Navzdory vysokému věku (už mu určitě táhlo na sedmdesát) měl pořád vynikající hlavu na čísla a udržoval si dokonalý přehled o celém arzenálu. Říkalo se o něm, že si pamatuje každou vydanou kulku a libru prachu.

„Doufejme, že už brzy dostanete příležitost předvést se coby prvotřídní turkobijce,“ zopakoval.

Báthory po ničem podobném ani trochu netoužil, i když věděl, že se předpověď zřejmě zanedlouho naplní.

„Ajsme tady,“ zachrastil Perpignan svazkem klíčů a otevřel dveře do tmavé místnosti vonící železem a olejem. „Jen račte, kapitáne. Jakou máte představu? Ne, vydržte, dovolte nejdříve mně, abych vám něco doporučil.“

Báthory si neslyšně povzdechl, ale dopřál Francouzi to potěšení.

„Nejdříve kroužkovou suknici, přirozeně,“ procházel komisař podél stojanů a polic. „Patříčně dlouhou, aby vám chránila i stehna, ale zároveň nebránila v pohybu, až se ocitnete v boji muže proti muži. Dolů s kabátcem, kapitáne, musíte si ji vyzkoušet, aby vám nebyla úzká ani na vás nevisela.“

Báthory poslechl a brzy už si přetahoval přes hlavu cinkající kroužkový pancíř.

„To jsme trefili na první pokus, co říkáte?“ dostával se Perpignan do svého živlu. „Bon, bon, teď kyrys.“

„Nejsem si úplně jistý...“

„Bez kyrysu vás proti šamšířům, kiličům a jatagánům nepustím, příteli. Můžu vás tak oslovovat?“

„Bude mi ctí.“

„Bon, bon.“

Zanedlouho už měl Báthory na sobě kyrys, komisař mu ochotně pomohl zapnout spony hrudního a zádového plátu.

„Dále by to chtělo gorget, pauldrony a tasset,“ uvažoval komisař, přičemž si levou dlaní přidržoval pravý loket a ukazováčkem klepal na zamyšleně sešpulené rty.

„Ne,“ odmítl Báthory.

„Ne? Ale proč?“

„Příliš velká zátěž.“

„Nárameníky jsou důležité...“

„Opravdu ne.“

„Chrániče předloktí? Mám tu tyhle skvostné husarské, podobné nosí do boje baron Bercsényi...“

„Kroužková suknice postačí. Už jenom přilbu.“

Perpignan se zatvářil zklamaně, ale pak odevzdaně pokrčil rameny. Přešli k policím s helmami.

„Jak vidíte, nejčastější typ je morion. To je ale přilba pro obyčejnou pěchotu. Obličej zůstává do značné míry odkrytý. Podobně jako tyto železné klobouky...“

„Příliš těžké. Mám dojem, že by mi zlomily vaz.“

„Tady jsou útočné přilby, ale mají poměrně tuhý kryt zátylku, takže jsou jako stvořené pro jezdce. Vlastně ne *jako*, skutečně jsou stvořeny pro kyrysníky.“

Báthory vzal do rukou jednu z helmic a nasadil si ji. K chrániči nosu měla přinýtovaný ozdobně tvarovaný kovový list, který

Kapitán Báthory: Hradba západu

chránil obličej. Kapitán otočil hlavu doprava a doleva a hned si přilbu sundal.

„Máte pravdu. Vzadu je tuhá. A maska docela brání výhledu. Jezdci to nemusí zase tolik vadit, ale při boji na bastionu...“

„V tom se shodneme. Takže zbývá jediná možnost, kapitáne. Tenhle šišák.“

Báthory si prohlížel zmíněnou přilbu. Měla kovový kšilt, pohyblivé lícnice a kryt zátylku z železných plátů spojených do račích pancíře. Posuvný chránič nosu byl jednoduchý, ale dostatečně masivní.

„Nasaďte si ji, prosím,“ požádal komisař.

Báthory poslechl a učinil několik pohybů hlavou i celým trupem.

„Uhm,“ zabručel uznale. „Ten kryt zátylku se obstojně přizpůsobuje pohybu hlavy. Myslím, že si ji nechám.“

„Tahle je příliš obyčejná. Najdu vám nějakou s honosnějším zdobením...“

„Není potřeba. Sedí mi dobře, to úplně stačí. Děkuji, pane komisaři.“

„Potěšení je na mé straně. Je to opravdu všechno, kapitáne?“

„Všechno. Za ta léta už jsem od zbroje odvykl a úplně se v ní dusím i bez límce, náplecníků, šosů a další zátěže.“

„Nevyberete si alespoň něco malého? Tesák, palcát, válečnou sekeru...“

„Mám všechno, co potřebuji.“

Perpignan o krok ustoupil a v chabém světle dopadajícím skrz úzké zamřížované okno si kapitána změřil. Rty mu zvlnil povzbudivý úsměv.

„Bon, bon. Rozhodně vám to přidalo na rytířském vzhledu. Pravý člen dračího řádu, obránce křesťanství. Jen co vás Saracéni spatří, raději si budou sami řezat hlavy a házet vám je k nohám.“

Báthory chtěl jeho úsměv opětovat, ale vyšel mu z toho jen trpký úšklebek.

„Kéž by, pane komisaři. Kéž by.“

Soumrak je zastihl nedaleko nějaké vesnice. Krčila se na úpatí zalesněných pahorků, v jejichž středu podle Juliany stál paulínský

klášter. Tak jako po celý den ani tentokrát se k obydlím neodvážili. Zřejmě by tam stejně nic nenašli – i z dálky viděli, že je vesnice vyplněná, částečně vypálená a podle všechno úplně prázdná. Drancování ji určitě postihlo už před několika dny, když tudy k Újváru postupoval jeden z početných tureckých vojáků.

„Budeme pokračovat i potmě,“ rozhodl Voronin.

„Ranění jsou na pokraji sil,“ řekla Juliana, ale než ji kozák začal přesvědčovat, dodala: „Ale souhlasím. Pokračujme. Odpočineme si v klášteře.“

Po setmění se neodvážili trmáčet jen tak nazdařbůh houštinami. Museli vyjít na cestu, která stoupala z podhorské vesnice ke klášteru v kopcích. Les se za nimi zavřel jako těžká opona.

Michal uvázal koně za žebříňák, v němž vezli spoutanou baronku, posadil se na kozlík vedle Juliany a převzal od ní opratě. Dlouho nic neříkali. Od bitvy u mostu nebylo vdově kdovíjak do řeči. Proto Michala překvapilo, když najednou řekla:

„Nechám za něj sloužit mši.“

Pokusil se zachytit tok myšlenek, z něhož se tak náhle vynořila. „Za vašeho bratra?“

Přikývla. „Jen co dorazíme do kláštera. Alespoň tohle pro něj musím udělat, když už jsem ho nemohla řádně pohřbít.“

„V noci jsem vás slyšel modlit se za jeho duši.“

Povzdechla si. „Není dobré takhle opustit svět. Náhle, vražednou rukou, bez rozhršení a smíření s Bohem, a ještě k tomu nepohřbený. Jeho tělo zřejmě pořád leží tam, kam dopadlo.“

„Možná Turci nechali mrtvé zakopat.“

„A jeho hlava? Kde skončila? Nejspíše ji odnesli s kořistí velko-vezírovi a nechali si za ni vyplatit štědrú odměnu.“

Michal nevěděl, co na to říct, protože znal zvyky osmanských vojáků a hlava rytíře Urbana zřejmě opravdu putovala do Újváru. V pytli, v koši, na voze s ostatními podobnými trofejami.

„Nedobrá smrt,“ zopakovala Juliana. „Snad mše postačí, aby jeho duše našla klid.“

Michal si vzpomněl na Starý Mlýn a pochopil, že vdova myslí na svého nebohého manžela. Jeho stín se zjevoval v hlavní místnosti sídla ještě dlouho po smrti. Mladíkovi po zádech přeběhl mráz.

„Říká se jim *revenanti*. Znáte to slovo? *Ti, kdo se vracejí*.“

„Myslíte nemrtvé?“

Kapitán Báthory: Hradba západu

„Někteří věří, že se vracejí z očištky, aby nás varovali před pekelnou trýzní. Podle mne jsou to jen duše, které zabloudily. Zůstaly zatížené hříchem, nechaly tu nedokončeno něco důležitého... Něco, co je pořád drží jednou nohou na tomto světě.“

„Máte strach, že se duše vašeho bratra bude toulat světem živých?“

„Nevím. Viděla jsem už leccos, a tohle jsou zlověstné končiny. Proto se mi honí hlavou přízraky a ďábelská zjevení.“

„Zlověstné končiny?“ zopakoval Voronin, jehož kůň se objevil vedle vozu. „Myslel jsem, že jsme na klášterní půdě.“

„Ten klášter má poskvrněnou minulost,“ odvětila Juliana. „Můžete si říct, že jsou to jen pověry, zveličené venkovské povídačky. Ale jak se říká, není kouře bez ohně...“

„Co se tu odehrálo?“ zajímal se Michal.

Povzddechla si. „Víte něco o řádu paulínů?“

„Vůbec nic.“

„Svého času do něj přijímali jen přebytečné šlechtické syny, levobočky a ty, kdo se vážně provinili a bylo jim nařízeno kát se. Dnes už je to jiné, ale za časů opata Haraszytyho měl klášter mimořádně pochmurnou pověst...“

„Haraszyt? Co byl zač?“

„Rod Haraszytů dodnes vlastní pozemky a vesnice sousedící s klášterními. Kašpar byl nehodný syn, věčně opilý, obklopený lehkými ženami a násilnickými kumpány. Nakonec se dopustil loupeže, při níž vyhaslo několik životů. Zatkli ho stoliční biřici, uvěznil v Nitře a hrozil mu katův meč. Bohatý otec ho ale vykoupil a Kašpar dostal soudem nařízeno pokání. Tak se ocitl v paulínském klášteře a vstoupil mezi bílé mnichy.“

„Z loupeživého rytíře opatem?“ podivil se Voronin.

„Říká se, že do svých úkladů zatáhl i ostatní mnichy, povětšinou bývalé zhýralce a zločince. Odstranil starého opata, zaujal jeho místo a hospodařil si tu, jak se mu zachtělo. Lidé se tehdy bílých mnichů báli. Paulíni bezohledně odírali vesnice na klášterní půdě a podle mnohých páchali i mnohem horší věci...“

„Jaké například?“ vyzvídal Michal, zatímco vozy rachotily po lesní cestě.

„Prý unášeli venkovské dívky, zavírali je do kobek pod klášterem a tam krutě znásilňovali.“

„Pane na nebi.“

„Jedna z nich, rychtářova dcera z Lótu, po těch *radovánkách* vykrvácela k smrti, ale s posledním dechem ještě stihla Harasztyho proklít. *Za života jsi byl vlkem, budeš jím i po smrti.* Zvrácený opat rok nato zemřel v lesích. Údajně ho zabila divoká zvěř, ale našli po něm jen zkrvavený, roztrhaný hábit. Tělo zmizelo. Od té doby se prý Haraszty zjevuje v podobě obrovského vlka.“

„Vlkodlak? Podívejme se,“ ušklíbl se Voronin a ohlédl se na Ileanu Rónayovou, která příběhu pozorně naslouchala. „Zdá se, že jsme ti našli ženicha.“

Sotva to vyslovil, nad stromy vzlétlo pronikavé vytí. Michal a Juliana sebou trhli, Voronin zaklel a sáhl po pušce, kterou nosil zavěšenou na řemeni na zádech.

K prvnímu hlasu se okamžitě přidal druhý, pak třetí a mnohé další, až se tma nad pahorkatinou rozechvěla vlčími hlasy. Koně a muly poplašeně frkali a hýkali, muži tlumeně kleli, ženy a děti úpěly, všichni společně se křížovali. Ozbrojenci řinčeli ocelí a z prachovnic sypali dávky na pánvičky pistolí a karabin.

„Nezpomalujte!“ pobízel Voronin koně podél kolony dopředu. Pušku už svíral v ruce, nabitou a připravenou. „Za nic na světě nezastavujte! Musíme se co nejdříve dostat do bezpečí. Zapalte všechny lampy a pochodně.“

Baronku vytí probralo z apatie, nadvzdela se a šmejdila kolem sebe planoucímá očima. Michal zřetelně viděl, že je naježená jako pes během úplňku. Kdyby jí důkladně nezacpali ústa, vyla by se smečkou.

„Co se to dnes stalo?“ vyzvídala Juliana. „Ti jezdci, kteří se vrátili odpoledne. Viděli něco hrozného, mám pravdu?“

„Našli druhou skupinu uprchlíků,“ prozradil jí Michal. „Lépe řečeno jejich ostatky. Roztrhané na cáry.“

Ileana Rónayová vydávala přidušené zvuky.

„Jen se nesměj, mrcho,“ osopil se na ni Voronin, který se k nim znovu připojil. „Jestli na nás zaútočí, podříznu tě od ucha k uchu a tvoji mršinu hodím na cestu, aby smečku zadržela.“

Vlci se blížili, jejich hlasy byly čím dál zřetelnější a zlověstnější. Kolona neustále zrychlovala. Vozy nadsakovaly na kamenech a výmolech. Michal si uvědomil, že vytí a úsečné chňapání podobné psímu štěkotu se už nerozléhá kdesi nad lesem. Prodíralo se

Kapitán Báthory: Hradba západu

skrz stromy, nízko nad zemí, doráželo na kolonu společně s přibíhajícími šelmami. Zpočátku znělo zezadu, ale postupně se rozprostřelo vpravo i vlevo. Zkušení lovci se snažili sevřít kořist ze všech stran.

„Vidím je!“ vykřikl jeden z husarů.

Voronin a mladý Báthory se ohlédli.

Ve světě luceren a pochodní zablikaly v lese dravčí oči, mihly se štihlé stíny. Vlků bylo tolik, že zaplnili les. Koně ržáli a vozkové je museli pro změnu krotit, aby se vozy v té rychlosti na hrboлатé cestě nerozbily.

Vtom před čelem kolony vyběhl na cestu statný tmavý vlk. Tyhle krvavé časy mu zjevně přišly k duhu, byl dobře vykrmený mrtvolami a zaběhlým dobyt看m po osmanském rabování.

Voronin přitáhl uzdu, pozvedl pažbu pušky k rameni, krátce zamířil a vystřelil. Záblesk a rachot roztrhly noc. Vlíčí vůdce se prudce převalil na záda a zabubnoval tlapami ve vzduchu. Vzápětí ho rozdupala koňská kopyta a rozdrtila kola prvního vozu.

Na konci průvodu zaduněly další výstřely. I Michal přenechal opratě Julianě, vytáhl doleпку a vypálil na čtyřnohé útočníky. Lesem se rozlehlo bolestné skučení. Ani to ale vlky nezahnalo. Běželi s kolonou a ti nejsmělejší (nebo nejhladovější) vyskakovali z houštin a doráželi na kola a míhající se koňské nohy. Světla se vůbec nebáli a střelba je zahnala jen na chvíli, vzápětí byli zpátky, ještě troufalejší. Jekot a nářek žen a dětí jen rozdmýchal jejich krvelačnost.

Cesta vystoupala na návrší a les se rozestoupil. Uviděli nevelké údolí a na protějším pahorku siluetu rozlehlé stavby – dvě mohutné kostelní věže se tyčily nad střechami nižších budov, to všechno obehnané masivní zdí.

„Kláster! Jsme blízko!“ vykřikla Juliana, aby povzbudila ostatní.

S hlasitým dusáním a rachotem kol klesali do údolí. Les vystřídala louka s tu a tam roztroušenými stromy. Úplně dole se však na bledé stuze cesty cosi černalo. Skvrna se pohybovala a zvětšovala, jak se k ní přidávaly menší stíny přibíhající ze všech stran.

„Dobrý bože,“ hlesla Juliana.

Byli to vlci. Určitě největší smečka, jakou kdy nesla zem. Dva, možná tři tucty bestií. Čekaly na kořist, kterou k nim hnali jejich druhové.

„Nezastavujte!“ zvolal Voronin už snad popáté. „Projedeme rovnou přes ně, rozdrtíme je na kaši!“

Jenže spřežení už zpomalovala, zvířata se začínala plašit a jančit, některá se snažila sjet z cesty a tím kolonu uvrhla do chaosu. Uprostřed táhlého svahu se vozy nakonec zastavily a nikdo nevěděl, co dál. Z řídkého lesa vzadu a po stranách vybíhali další vlčí lovci a s vyceněnými tesáky se vrhali po koních. Husaři měli co dělat, aby je včas odráželi kopími a šavlemi – na dobíjení pistolí a karabin v tom zmatku nezbyl čas.

„Musíme jet dál!“ křičel Michal Báthory a kroužil kolem sebe spojenými hlavními dolepký, připravený vypálit na první bestii, která se přiblíží.

„Musíme,“ souhlasil Voronin. „Vpřed! Všichni vpřed! Úkryt je blízko! Hněte sebou, pokud chcete mít i ráno maso na kostech!“

Než ale vozkové pozvedli karabáče a obořili se jimi na střechující spřežení, znovu se ozvalo vytí.

Tohle však bylo jiné. Úplně jiné. Ostré, panovačné, nestrpělo odpor. Navíc bylo tak hlasité, že přehlušilo všechny ostatní zvuky.

Vlci ztichli, jako když utne. Ztuhli na místě, zvedli hlavy, zastříhali ušima. Stejně ohromeně naslouchali i uprchlíci. Dokonce ustal i dětský nářek.

Do náhlého ticha zaznělo druhé zavytí. Nepochybně z téhož hrdla. Pronikalo až do míchy a tuhla z něj krev.

Michal se ohlédl na baronku, zda se jí nepodařilo uvolnit si ústa. Hlas, který se nesl nocí, byl stejně nelidský, a zároveň ne úplně zvířecí. Ileana však seděla spoutaná jako předtím a tak jako všichni naslouchala a třeštila oči. V jejím pohledu se však místo hrůzy zračilo spíše překvapení a zvědavost.

Po třetím zavytí stáhli vlci ocasy, sklonili hlavy a s tichým skučením se dali na ústup. I temný chuchvalec na dně údolí se roztrhl do jednotlivých smeček, které se rozprchly do stran. Netrvalo dlouho, a cesta byla znovu volná.

Kolona se však nehýbala. Všichni jako opaření čekali, co nastane. Báli se, že místo vlků přijde něco horšího, nepozemského a ďábelského, co nezastaví žádná zbraň, a dokonce ani klášterní zedř.

„Co je to tam?“ hlesl jeden z husarů.

Kapitán Báthory: Hradba západu

Jezdcovo zkrvavené kopí ukazovalo na úbočí vlevo. Za černými obrysy stromů se pohyboval bledý tvar.

„Bůh s námi,“ vydechl postarší muž na kozlíku druhého vozu v průvodu. „To je Bílý duch.“

„Bílý duch?“ zamračil se na něj Voronin. I z ostatních vozů zněl vyděšený šepot opakující tatáž slova.

Juliana nečekala na odpověď, praskla opratěmi a křikla na muly. Ochotně poslechly. Ostatní kočí si ze zemanky vzali příklad, setrásli úžas a pobídli spřežení. Kolona svižně sjela do údolí, kde už nebylo ani památky po šelmách, a začala stoupat ke klášteru.

Voronin se ještě jednou ohlédl. Obrovský bílý vlk stál na okraji lesa a vyprovázel je ohnivě planoucíma očima. Kozák obrátil koně a dojel žebříňák s Julianou a Michalem na kozlíku.

„Máte tušení, co to mělo znamenat?“

„Bílý duch,“ kývla žena přes rameno. „Ten vlk, co je zahnal...“

„Snad nechcete říct...“

„Přesně tak. Zakletý opat.“

„K čertu!“

„Jestli je ten příběh pravdivý,“ přemýšlel Michal, „opat si ve vlčí podobě sáhl do svědomí. Právě nás zachránil. Jak jinak se to dá chápat?“

„Ale možná,“ zachechtal se Voronin nervózně, „se jen nechce dělit o kořist.“

Ileana znovu vydala zvuk, o němž už věděli, že je to zlomyslný smích.

Nemuseli bušit na klášterní bránu a dožadovat se útočiště. Když se čelo kolony přiblížilo k opevnění, veliká okovaná vrata se už otevírala.

V rozšiřující se mezeře svítily postavy mnichů v bílých hábitech. Voronin vešel do průjezdu brány s dlaní na krkavčí rukojeti šašky.

Otec Matouš se značně vymykal představám o vzhledu klášterního opata. Především na to neměl věk, určitě ještě nedosáhl čtyřicítky. Ve vlasech a vousech ani jediný šedivý pramen. Postava vysoká, ramenatá, dalo by se říct statná. Hlas jako zvon.